

Tečaj XXXI.

Kolovoz 1907.

Broj 8.

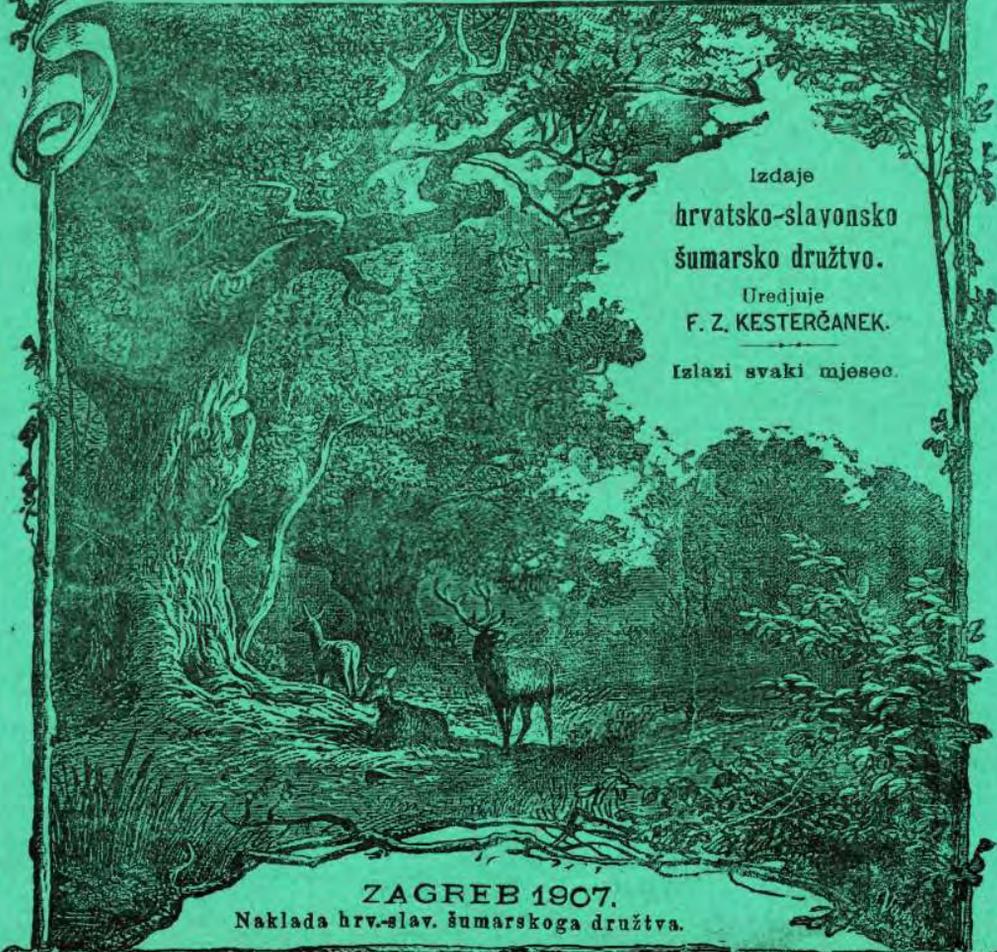
Šumarski list.

Organ

hrv. slav. šumarskoga društva

Izdaje
hrvatsko-slavonsko
šumarsko društvo.

Uredjuje
F. Z. KESTERČANEK.

Izlazi svaki mjesec.

ZAGREB 1907.

Naklada hrv.-slav. šumarskoga društva.

HEVEAX!

Garantirano nepromočiva mast za čizm.

Uzdrži obuću trajno meku i zajamčeno nepromočivu!

Ciena 1 kutiji sa kistom K. 3.—, 10 kutija K. 20.—. Tko doznačnicom pošalje K. 3.50, dobije jednu kutiju bez daljnjih troškova.

Razašilje: **Laboratorij Kubanyi. Sisak (Hrvatska)**

Skladište: **Zagreb S. Kočonda.**

Laboratorij Kubanyi Sisak. Vašim sam Haveaxom osobito zadovoljan, bez sumnje to je najbolja mast za čizme, koju do sele poznajem. Štovanjem

Camilo Morgan,

Lovački pisac, začasni predstojnik kluba „Weid.“ mäner in Wien*, posjednik visokih redova i t. d.

Jesam li već platio dužnu članarinu???

Broj 39.813.

Natječaj.

U smislu §. 6. zakladnice o „zakladi za uzgoj djece šumarskih činovnika u kraljevini Hrvatskoj i Slavoniji“, imade se iz razpoloživih sredstava u zakladne svrhe za školsku godinu 1906./07. upotrebiti iznos od 1450 kruna, te za školsku godinu 1907./8. iznos od 2838 K 56 fl., skupa sa dospje lim kamatama od te svote, koji će se moliteljima podijeliti u obliku podpora prema ustanovama rečene zakladnice.

Prema §. 2 zakladnice imadu pravo na podporu djeca, odnosno siročad kako aktivnih tako i umirovljenih činovnika krajiških i novnih občina, zemaljskih šumarskih činovnika, kao i šumarskih činovnika gradskih (upravnih) občina i zemljišnih zajednica, koja kao redoviti učenici, odnosno slušatelji, polaze više djevojačke škole ili ženski licej, strukovne škole muške ili ženske, srednja i ovima nalika učilište (gimnazije, realne gimnazije, učiteljske, više trgovačke i nautičke škole i t. d. (visoke škole) sveučilište, više tehničke škole, rudarsku šumarsku gospodarsku ili veterinarsku, akademiju, obrazovnih umjetnosti ili glazbeni zavod u Zagrebu, vojničke uzgojne i obrazovne zavode, ako dotični pitomci ne uživaju posve besplatno mjesto.

Za djecu, koja polaze srednja i ovim nalika učilišta imadu molbenice predložiti otac ili tutor djeteta uz naznaku svoga stalnoga boravišta, te zavoda, koje diete polazi. Slušatelji pak visokih i ovima sličnih zavoda imadu takove vlastoručno pisane molbenice sami podnijeti.

Molbenici valja priložiti:

1. Krstni ili rodni list učenika.
2. Školske svjedočbe za prošlo školsko godište, dotično slušatelji visokih škola svjedočbu o zadnjem državnom izpitu, odnosno propisane kolokvijalne svjedočbe od minuloga poljeća, odnosno godišta

3. Izkaz i svjedočbu o imućvenom stajuu učenika i roditelja.

Molbenice propisno biljegovane imadu se upraviti na predsjedništvo spomenute zaklade u Zagrebu, Markov trg broj 3. (šumarski odsjek), te istomu neposredno dostaviti najkašnje do 10. kolovoza ove godine.

Na molbenice kasnije stigle, te koje nisu prema gornjim zahtjevima propisno obložene ne će se obzir uzeti.

Predsjedništvo uprave zaklade za uzgoj djece šumar.
činovnika u Kraljevini Hrv. i Slav.

U Zagrebu 9. srpnja 1907.

Šumarski list.

Br. 8. U ZAGREBU, 1. kolovoza 1907. God. XXXI.

Pretpлата za nečlanove K 12. na godinu. — Članovi šumar. društva dobivaju list bezplatno. — Članarina iznaša za utemeljitelja K 200. — Za članove podupirajuće K 20. — Za redovite članove I razreda 10. i 2 K pristupnine. — Za lugarsko osoblje K. 2. i K 1. pristupnine i za „Šum. list“ K. 4 u ime pretplate. — „Lugarski viestnik“ dobivaju članovi lugari badava. Članarinu prima predsjedništvo društva.

Uvrstbina oglasa: za 1 stranicu 16 K.; za $\frac{1}{2}$ stranice 8 K.; za $\frac{1}{3}$ stranice 5 K. 20 fil.; za $\frac{1}{4}$ stranice 4 K. — Kod višekratnog uvrštenja primjerena popustbina.

Ovogodišnja glavna skupština društva.

Prema svojedoba po upravnome odboru objelodanjenom programu, za ovogodišnju po broju 31. redovitu glavnu skupštinu društva, doputovao je veći dio vanjskih učesnika, već na dne 13. srpnja u Zagreb, proboraviv večer u ugodnom prijateljskom sastanku u bašći svratišta »k janjetu«. Bilo je već prilično u noć, kad se prijatelji spremiše na počinak.

Dne 14. srpnja u $\frac{1}{2}$ 10 sati prijs podne, otvorio je u društvenim prostorijama »Šumarskoga doma«, skupštinu, društveni predsjednik, presvietli gospodin Marko grof Bombelles — pozdraviv prisutne srdačnom dobrodošlicom a sam aclamiran od strane skupštinaru oduševljenim „Živio“, — predloži za vodjenje zapisnika gospodina kr. kot. šumara Živka Živanovića — koji predlog skupština jednoglasno usvoji.

Skupštini prisustvovahu uz predsjednika još sliedeća p. n. gg. članovi: Adamek Ladislav šumar otoč. i. o. — Bona conte Marijan kr. zem. šum. nadzornik. — Benak Vinko šumarnik upravitelj II. b. i. o. — Brauzil Miroslav kr. um. nadšumar. — Csikos vitez Stjepan šumar gjurg. i. o. — Čop Andrija šumar og. i. o. — Dojković Vilim kr. žup. šum. nadz. u m. — Erny Rudolf kr. kot. šumar. — Fischbach Robert kr. odsj. vlad. savjetnik. Fusić Franjo protustavnik im. o. g. Gršković Ivan kr. račun. revident. — Grdenić Nikola prot. gj. i. o. — Hajek Bogoslav nadšum. taksator gr. i. o. — Herzl Adolf šumarnik upr. gr. i. o. — Hradil Dragutin šumar gr.

i. ob. — Hlavinka Vinko kr. prof. šum. akademije. — Jerbić Ivan šumar o. i. ot. — Jakopec Josip kr. kot. šumar. — Kesterčanek Fran kr. profesor šum. akademije. — Kadržavek Leo šum. i. o. gj. — König Ivan, kr. kot. šumar. — Kern Ante kr. zem. šum. nadzornik. — Kuzma Julijo kr. držav. šum. savjetnik. Lach Gustav nadš. taks. gjur. i. o. — Markulin Ivan šumar i. o. — Mayer Mirko šum. križ. i. o. — Matić Jovan šumar pet. i. o. — Mayer Srećko kr. šum. vježb. — Partaš Ivan kr. profesor šum. akademije. — Potočnjak Vinko šumar gr. i. o. Pleško Bartol kr. kot. šumar. — Peičić pl. Viktor šumar gr. i. o. — Rukavina pl. Rude nadšumar gjur. i. o. — Rozmanith Albert kr. držav. šumarnik. — Renner Ante nadšum. II. b. i. o. — Strgar Budimir kr. kot. šumar. — Stivičević Nikola šum. vježb. i. o. — Šmidinger Rikard kr. žup šum. nadzornik. — Svoboda Bogdan kr. kot. šumar. — Škorić Milan šum. pet. i. o. — Tölg Vilim kr. držav. šum. savjetnik. — Ugrenović Aleksander prot. II b. im. — Weiner Milan kr. kot. šumar. Vac Gašo kr. kot. šumar. — Vučković Vaso kr. šum. vježb. Živanović Živko kr. kot. šumar i Zaje pl. Carmelo kr. držav. nadšumar.

Predsjednik javlja, da je magjarsko šumarsko društvo prijavilo svojim zastupnikom na nazočnoj skupštini p. n. g. Havaša Josipa kr. minist. savjetnika, a kranjsko primorsko šumarsko društvo kr. um. šum. savjetnika Ferdu Zickmundovskoga — pozvav na to društvenoga tajnika, da pročita izvješće o djelovanju društva tečajem minule društvene godine iz kojega donášamo sliedeće glavnije točke:

Visokoj kr. zemalj. vladi, podnešene su, u izvršenju zaključaka prošle glavne skupštine društva, sliedeće predstavke:

1. Predstavka glede izjednačenja beriva činovnika krajiških imovnih obćina s onima kr. državnih šumarskih činovnika.

2. Predstavka glede poskorenja oživotvorenja „zemaljske zaklade za uzgoj djece šumarskih činovnika u kraljevini Hrvatskoj i Slavoniji“.

3. Predstavka u predmetu poduzeća mjera, da se obustavi haraćenje šuma u području bivše banske Krajine.

4. Predstavka, u pogledu propisa novih zajedničkih službenih znakova, za lugare i nadzirače lova u Hrvatskoj i Slavoniji.

5. Predstavka sbog poskorenja izdanja nove naredbe o polaganju t. z. višjeg šumarskog državnog ispita.

6. Predstavka sbog dokinuća i povrate jamčevina činovnikom krajiških imovnih občina i

7, Predstavka glede izdanja novih jednoličnih cijenika za proračunavanje šumsko odštetnih iznosa.

Pod 2. i 5. spomenutim molbama, je visoka kr. zemalj. vlada međjutim jur udovoljila — oživotvorenjem zaklade za uzgoj djece šumarskih činovnika — (naredbom od 10. svibnja 1907. br. 23.402) kao i izdanjem naredbe od 20. lipnja 1907 br. 17.010 o polaganju državnoga ispita osposobljujućeg za samostalno vođenje šumskog gospodarstva.

Upravni odbor obdržavao je ukupno 4. odborskih sjednica, i to na 28./10., 16./12. 1906., te 24./3. i 18./5. 1907., a za dne 13./7. sazvana sjednica nije se mogla održavati — sbog premalenoga broja pristupivših odbornika. Upravni odbor riešio je u tim sjednicama razne tekuće i administrativne predmete — kako to već i u ovome listu — objelodanjenjem odnosnih sjedničkih zapisnika objavljeno.

Visoka kr. zemaljska vlada doznačila je društvu i za t. g. običajnu subvenciju iz zemaljskih sredstava. Broj članova društva iznaša prema današnjem stanju: 5 začasna člana, 52 člana utemeljitelja, 16 članova podupiratelja, 314 redovitih članova prvoga razreda i 1012 članova (lugara) II. razreda.

Imovina društva sastoji se: A) iz nekretnina i ostalog inventara i to:

a) Šumarski dom u vriednosti od	228.000	kruna
b) društvene knjižnice*	7.160	„
c) društvenog muzeja	19.890	„
d) pokućtva i ostalog inventara sa	1.400	„

dakle ukupno u okruglom 256.450 kruna

* Knjižnica obuhvaća 588 diela sa 1023 svezaka.

B. iz vrednostnih papira i gotovine i to:

a) Glavnica pripomočne Kőröskenyeve zaklade sa	11.978·40 K
b) Utemeljiteljna glavnica uložena	200·00 K
c) Ostatak zajma pod. za gradnju šum. doma	3.000·00 K
d) Gotovina od 10 srpnja o. g.	1.594·18 K
	<hr/>
čini	16.772·18 K

Iznaša dakle sa 10 srpnjem o. g. sveukupna imovina 272.182 K 85 filira.

Dugovina društva pako iznaša:

a) Dug uknjižen na ime brodske imov. občine na šum. domu sa	140.000·00 K
od kojega je do sada već odplaćeno	41.043 45 K
ostaje prema tomu još na dugu	98.956·55 K
b) Dug Kőröskenyevoj zakladi sa	10.000 00 K
c) Dug za pločnik gradu Zagrebu sa	664·00 K
Sveukupna dugovina	109.620·55 K

Odbiv tu dugovinn od gori izkazane čiste imovine sa	272.182·85 K
ostaje čisti društveni imetak sa	162 562·30 K

Osim toga imade društvo još i tražbina i to:

a) Dug na članarini članova I. razreda sa	8.269·02 K
b) " " " II. razreda sa	1.066·20 K

Ukupno 9.335·22 K

od kojega se iznosa upravni odbor nada svakako veći dio bilo kako i ubrati. Na društvenoj sgradi biti će ove godine izvanrednih popravaka — koji će se morati podmiriti predujmom — u iznosu od bar 1000 K iz one glavnice, što je glasom gori rečenoga, ostala od svojedobnoga zajma za gradnju šumar. doma.

Nakon što je skupština to tajnikovo izvješće uzela na znanje — izvjesti društveni blagajnik, da se preizpitanje zaključenih, te jur na stranama 268 i 269. objelodanjenih društvenih računa za god. 1906. — do dana skupštine nije moglo obaviti, pošto su dotični, po prošlogodišnjoj glavnoj skupštini izabrani revizori p. n. gg. Puk Mirko i Ružička August u zadnji čas tu čast odklonili.

Skupština uzimajući to na znanje, izabra revizorima p. n. g profesora V. Hlavinku te kr. zem. šum. povjer. Stevana Petrovića. Prelazeć tim na sljedeću točku dnevnoga reda, t. j. ustanovljenje društvenoga proračuna za god. 1908. bude takov, nakon kratke debate, u cielosti i bez promjena prihvaćen prema predlogu upravnoga odbora — po osnovi jur na stranama 370 i 371. o. l. objelodanjenoj.

U smislu točke pete dnevnoga reda, predje skupština zatim na izbor dvojice novih članova upravnoga odbora, za sljedeće dvogodište — u mjesto prošle godine izabrane, a zahvalivše se p. n. gg. : Barašića Pavla i Stjepana pl. Hankonija — ter budu nakon obavljenog skrutiniuma — proglašeni izabranim novim odbornicima p. n. gg. Pikard Šmidinger kr. žup. šumarski nadzornik u Varaždinu — te Stevan Petrović kr. zemalj. šumarski povjerenik kr. zemaljske vlade u Zagrebu.

Kod točke 6. dnevnoga reda: ustanovljenje mjesta za održanje dogodišnje po broju 32. redovite glavne skupštine društva — zaključí skupština — da se ustanovljenja mjesta i vremena održanja te skupštine kao i saveznog naučnog izleta prepušta svojedobnoj odluci upravnoga odbora društva.

Pošto bje time dnevni red izcerpljen, budu na predlog predsjedništva izabrana p. n. gg. kr. državni šum. savjetnik Julijo Kuzma i nadšumar Jure pl. Rukavina ovjeroviteljima nazočnoga skupštinskoga zapisnika — a po tom odmah započeta i razprava o stigavšim predlozima.

Prvi je uzeo pri tom rieč kr. zem. šum. nadzornik g. Ante Kern — da u vrlo obzežnom predavanju, koje na drugome mjestu o. l. donášamo — pretresa pitanje: s kojih razloga ne napreduje šumarstvo političke uprave i zemljištnih zajednica u kraljevinama Hrvatskoj i Slavoniji, te na koji način bi se dalo tomu doskoćiti?

Nakon toga predavanja, razvila se je onda debata, pri kojoj su sudjelovala napose i gg. : J. Kuzma, V. Dojković, I. Partaš, J. König i R. Erny, a napokon je skupština prihvatila sledeću resoluciju:

Visoka se kr. zemaljska vlada, imade posebnom obrazloženom predstavkom umoliti:

a) da što prije dade izraditi i izdati provedbenu naredbu k obćem šumskom zakonu, kao i zakonu kojim se uredjuje stručna uprava i gospodarenje u šumah stojećih pod osobitim javnim nadzorom; i

b) da se i zakon o uredjenju zemljištnih zajednica podvrgne svrsi shodnoj reviziji odnosno nadopunjenju.

Konačno su onda jednoglasno na temelju obraženja g. V. Dojkovića primljene još i sljedeće rezolucije:

I. Glavna skupština hrvat. slav. šumarskog društva zaključuje visoku kr. zem. vladu umoliti, da visokoista pri predstojećoj izgradnji šumarske nastave u zemlji, koja bi se već i u interesu samih abiturienata kao i ugleda zavoda imala u što pospješnijem roku poduzeti, izvoli uvažiti sljedeća načela:

1. Kr. šumarska akademija imade se, bilo preko filozofskog fakulteta — ili putem otvorenja posebnoga fakulteta, pripojiti kr. sveučilištu Franje Josipa I. u Zagrebu.

2. Na šumarskoj akademiji imade se čas prije otvoriti četvrta naukovna godina, a broj profesorskih sila iz šumarske struke, povisiti najmanje na tri — uz tri asistenta.

U slučaju pako, da se ma s kojih razloga, nebi mogle gori izjavljene opravdane želje uvažiti, neka visoka kr. zemalj. vlada blagoizvoli, u interesu nesprečenog osjeganja materijalnog stanja hrvatskih šumara, sada obstojeću kr. šumarsku akademiju u Zagrebu zatvoriti, ter za višju naobrazbu potrebitog broja šumarskog pomladka, kao i za podporu kandidata toj struci posvetiti se želećih, osnovat i potrebiti broj štipendija za polazak inozemnih visokih škola.

II. Glavna skupština hrv. slav. šum. društva zaključuje visoku kr. zemaljsku vladu umoliti, da blagoizvoli izdati, k posto-

ječem šumskom zakonu nadopunbenu naredbu, ter u istoj naročito propisati :

a) da sve one odluke političkih oblastih, kojima se stanovite šume, temeljem propisa §§. 6. i 7. šum zakona proglašuju šumama zaštitnim, ili temeljem §. 19. š. z. šumama zabranbenim, imadu, pošto su dotične odluke postale pravomoćne, i u gruntovnici takovima označiti, tako da se tim zadobljeno svojstvo ograničenja slobodne razpoložbe, shodnom zaporkom i zabilježbom i u teretovnici za dotičnu česticu jasno izkaže.

b) da se ploštine šuma sukromnih, za koje je naredbom c. kr. namj. vjeće od 30./12. 1858. k §. 22. š. z. propisana dužnost, postavljanja državno izpitanih šumara u pojedinim županijama, obzirom na sada već skroz promjenjene šumsko-gospodarstvene odnošaje, a naročito i s obzirom na sve to veći mah preotimajuće eksploatacije, kao i znatno poskočene šumske rente, prema današnjim prilikama snizi.

III. Glavna skupština zaključuje, da se visoka kr. zemaljska vlada zamoli, da blagoizvoli pristupiti definitivnom ustanovljenju statusa i beriva kr. zemaljskog šumarskog činovništva, te uvažjuć pri tom toli interes što ga iziskuje samo vršenje službe, kao i moralni položaj tih zvaničnika ter materijalno stanje istih, tom prigodom provesti sliedeća načela.

a) broj zemaljskih šumarskih nadzornika VII. dnev. razreda u šumarskom odsjeku zemaljske vlade, neka se umnoži za dvojicu ;

b) broj zemaljskih šumarskih nadzornika u VIII. dnev. razredu u šumarskom odsjeku zemaljske vlade, imade se umnožati za dvojicu ;

c) broj žup. šumarskih nadzornika u VIII. dnev. razredu, imade se umnožati za trojicu, i to za županiju zagrebačku, virovitičku i riečko-modrušku ;

d) broj kr. kotarskih šumara imade se pomnožati za toliko, odnosno istima se imadu na pripomoć dodieliti bud kr. šumarski vježbenici, bud kr. nadlugari uvijek onda, čim pod upravu dotičnog kr. kotarskog šumara spadne od zemljišno-zajedničkih šuma veća površina od 4000 jutara.

e) kr. šumarski vježbenik namješta se uz adjutum u onoj visini, kako ga uživaju vježbenici ostalih upravnih organa u zemlji. Položio li je kr. šumarski vježbenik višji državni izpit, to se isti imade nakon izminulih pet službovnih godina, imenovati kr. kot. šumarom extra statum;

f) Jedanajsti dnevni razred po kr. kot. šumare se dokida. Kr. se kotarski šumari razvršćuju u plaćevne razrede tako, da ih $\frac{1}{4}$ dolazi u VIII. plaćevni razred, $\frac{1}{4}$ u IX. plaćevni razred a $\frac{2}{4}$ se uvršćuju u X. plaćevni razred.

Kod promaknuća, koja će nakon takovog razvrstanja u buduće uzsljedjivati, imade biti mjerodavno načelo; da se kr. kot. šumar X. dnevnog razreda nakon navršene 14. godine službe imade promaknuti u IX. dnevni razred, a nakon navršene 25. godišnje službe u VIII. dnevni razred.

g) Za županijske šumarske nadzornike dokida se IX. dnevni razred;

h) Kr. zemaljski šumarski činovnik, koji bude dodieljen ma kojoj višjoj oblasti na službovanje (izuzam slučaj disciplinarni) imade se staviti u užitak nadoplatka, koji iznosi veličinu stanarine, za dotično mjesto opredieljene.

Pošto bi prihvatom tih predloga, podjedno i dnevni red skupštine iscrpljen, zaključí predsjednik u 1 sat po podne skupštinu, na što se prisutni skupno odputiše u »Grand Hotel« na zajednički objed.

Na dne 15. srpnja u 9 $\frac{1}{2}$ sati prije podne sastalo se je oko trideset učesnika glavne skupštine i članova društva, na južnom kolodvoru, da pod vodstvom članova društvenoga upravnoga odbora p. n. gg. V. Dojkovića, R. Erny-a i A. Rozmanitha nastupe svojedobno oglašeno poučno putovanje u Ljubljano, Slov. Goricu i Trst. O tom izletu donášamo još i posebno izvješće.

S kojih razloga ne napreduje šumarstvo političke uprave i zemljištnih zajednica u kraljevinama Hrvatskoj i Slavoniji, te na koji način bi se dalo tomu pomoći*?

I.

G. 1904. navršilo se je 10 godina, od kako su u krieposti zakoni: od 22. I. 1894., kojim se uređuje šumarsko-tehnička služba kod političke uprave u kraljevinama Hrvatskoj i Slavoniji; nadalje zakon od 26. III. 194., kojim se uređuje stručna uprava i šumsko gospodarenje u šumah stojećih pod osobitim javnim nadzorom; te zakon od 25. IV. 1894. o uređenju zemljištnih zajednica.

Ovimi zakoni, naročito sa prvim i drugim, htjelo se je udariti čvrst temelj naprednom šumskom gospodarenju u obće, a u šumama občina i zajednica posjednika napose, pak što se je polučilo? Vidimo s jedne strane razmjerno slab napredak u šumarstvu, a s druge strane nezadovoljstvo sa upravom rečenih šuma.

Spomenuta tri zakona imaju svojih manjkavostih, te kada bi se danas, nakon 13-godišnje prakse stvarali, bi u gdjekojim točkama drugačije glasili, naročito to vriedi za zakon od 25. IV. 1894. o. u. z. Za to se je koli prije, toli i u novije doba osobito na zakon o zem. zajednicama, mnogo napadalo, što po našem sudu nije sasvim opravdano.

U jednoj saborskoj sjednici minulih godina rekao je bivši ban grof Kuhen-Hedervary, da se je njeko vrieme pomišljalo na promjenu toga zakona, nu da se je od toga odustalo s razloga, jer se je steklo uvjerenje, da sâm zakon nije tako loš, nego da je loša njegova provedba«.

* Razprava kr. zemalj. šum. nadzornika g. A. Kerna, na glavnoj skupštini hrv.-slav. šumarskoga društva, održanoj na dne 14. srpnja 1907. u Zagrebu.

S tim mnijenjem se i mi podpunoma slažemo, te odmah dodajemo, da to vrijedi i za ostala dva spomenuta zakona.

Imamo u zemlji već mnogo, po rečenom zakonu od 25. IV. 1894. uređenih zemljištnih zajednica, koje imaju i temeljne knjige i po zemaljskoj vladi odobrene pravilnike, pak usprkos toga događja se: da se mnogi zaključci zastupstva i skupštine ovlaštenike, akoprem su po zem. zajednicu koristni, ne mogu pravodobno provesti; da proračuni nisu niti koncem godine još pravomoćni; da zajednice danas imaju nesposobnije lugarsko osoblje, nego li su ga imale prije 10 godina; da se neobhodno nuždne ogojne radnje ne mogu provesti; da su zem. zajednice često uz inače liepe i vrijedne šume pasivne, te moraju troškove uprave namiriti nametom i t. d.

Namiće se s toga nehotice pitanje: „što je tomu razlog, te na koji način bi se dalo tomu pomoći“.

Naglašujem da ovom razpravom ne želim kritizirati dosadanji rad, nego da mi je svrha da sasvim stvarno razpravljam o razlozima, s kojih šumarska služba kod političke uprave nije do sada mogla napredovati onako kako bi to poželjno bilo; nadalje da dokažem, da krivnja radi sadanjih neuspjeha ne leži na šumarima; te konačno poglavito stoga, da time dadem priliku, da se ta pitanja svestrano razprave i tim sakupi gradivo na temelju kojega će se moći usavršavati rečena šumarska služba.

Mnogo je toga za usavršiti, nu kao obično svagdje, tako i ovdje nije tomu dovoljna samo dobra volja, nego treba i sredstava, pak kakogod su se na pomanjkanju sredstava do sada razbile mnoge liepe za šumarstvo, tako će možda biti i u buduće. Nu držim da to ne može biti razlogom, da ne bi i mi šumari poput inih struka razpravljali o tomu »kako i na koji način bi se mogla i imala unaprediti šumarska služba kod političke uprave«.

Prelazimo sada na samu stvar, te ćemo ponajprije navesti glavnije razloge dosadanje nedaće, a ti su sliedeći:

1. Što manjka provedbena naredba k zakonu od 25. IV. 1894. o. u. z. z., te usljed toga nije posve jasno, »tko je nad-

zorna oblast nad onim zemljišnim zajednicama, koje su posjednice šuma, te u čemu sve sastoji taj nadzor.

Većinom naići ćemo na mienje, a svagdje na praksu, da je usljed ustanova alin. 1. §. 50. z. o. u. z. z. koji glasi: „Nadzor nad zem. zajednicami u prvoj molbi vrši u pravilu nadležna kotarska oblast (gradsko poglavarstvo) i to bud neposredno, bud putem poglavarstva upravnih občina“, nad svimi zem. zajednicami, dakle i nad onima, koje su posjednice šuma, nadzorna oblast kr. kotarska oblast, odnosno gradsko poglavarstvo. Redje je mnienje, da je usljed ustanova §. 36. i alineje 2. §. 50. rečenog zakona nad zajednicami, koje su posjednice šuma, nadzorna oblast županijski upravni odbor.

Usljed navedenoga neznamo niti danas još pravo, tko je nadzorna oblast, nad rečenim zem. zajednicama. Po dosadanjoj praksi imamo faktično dvie nadzorne oblasti. Po § 5. spomenutoga zakona od 26. III. 1894. ima naime županijski upravni odbor izpitati i odobriti godišnje drvosječne i ogojne predloge, te voditi obću, a po svom šumarskom izvjestitelju i stručnu kontrolu nad provedbom tih predloga, a po predzadnjoj alineji § 3. naredbe kr. zem. vlade, odjela za unut. poslove od 23. IV. 1903. broj 23.152, glede sastavke gospodarstvenih osnova i programa ima on odobriti godišnji radni program za sastav osnova. Sva ostala nadzorna prava vrše danas kotarske oblasti.

Usljed tih dvajuh nadzornih oblasti može se dogoditi, da jedna drugu izigra. Tako može nastupiti slučaj: da župan. upravni odbor odobri ogojnu osnovu ili radni program za sastav gospodarstvene osnove, ali kr. kot. oblast neće da o tom vodi brigu, da se u proračunu osjeguraju za to potrebni troškovi, pak usprkos odobrenja upravnog odbora niti se bude pošumljivalo, niti radilo na osnovi. K tomu se po kotarskim oblastima nadzor u praksi, u protimbi sa ustanovom § 43. z. o. u. z. z. većim djelom provadja tako, da si kr. kotarske oblasti vindiciraju pravo, ne samo obustave protuzakonitih i štetnih zaključaka, nego i pravo odobrenja svih zaključaka zastupstva i skupštine.

S druge se opet strane događa, da se autonomija zem. zajednice neopravdano tumači i provadja u najširjem smislu rieči. Tako se na temelju točke d) § 31. zakona, koja ustanovljuje, da skupština ovlaštenika ima raspolagati sa redovitim i vanrednim prihodom zem. zajednice, uvelo u praksu, da skupština ovlaštenika ne samo da čini raspoložbu sa prihodom, nego da ona ima i provadjati te svoje zaključke.

Da to bude jasnije poslužiti ćemo se praktičnim primjerom. Šumarski tehničar sastavio je godišnji drvosječni predlog, koji je nakon mnogih utoka ipak konačno postao pravomoćan. Po tomu drvosječnom predlogu ima n. pr. zem. zajednica za ovu godinu pravo raspoložbe sa 300 stabala, sa ukupnom drvnom gromadom od 9 0 m³. Skupština ovlaštenika zaključí da se 200 m³ ima prodati u svrhu, da se sa utržkom podmire troškovi šumske uprave i gospodarstva, 100 m³ da se izluči za pokriće potreba ovlaštenika na gradjevnom drvu, 20 m³ da se ima n. pr. dati besplatno za krovni lies gradit se imajuće kapelice sv. Antuna, a ostatak od 580 m³ da se razdjeli kao ogrievna pripadnost medju ovlaštenike.

Proti tomu zaključku uloži nekolicina ovlaštenika utok s razloga, što su proti prodaji stabala, te žele, da se sva raspoloživa stabla podiele medju ovlaštenike, a nekolicina opet uloži utok recimo za to, što su proti tomu, da se za kapelicu dade besplatno gradja, nego hoće da se i onih 20 m³ proda, a za kapelicu dade gotov novac, tako da si poduzetnik bude imao gradju kupiti gdje hoće, ali uz uvjet, da mora biti posve suha.

Ako uzmemo slučaj, da je kotarska oblast nadzorna oblast (tako se sada doista i provadja), tada će ona te prigovore riešiti. Proti njezinoj odluci bude uložen utok na županijski upravni odbor, a proti odluci ovoga na kr. zem. vladu. Ako se u svih inštancija brzo riešava i k tomu spis niti jedanputa ne mora vraćati na nadopunjenje ili razjašnjenje, to će svakako proći nekoliko mjeseci, dok rečeni zaključak skupštine bude pravomoćan, a to tim većma, što se sjednice župan.

upravnog odbora drže samo jedanput u mjesecu. Usljed toga će se tek nakon možda pol godine znati pravomoćno, što se ima prodati, a što medju ovlaštenikā razdjeliti, i tako će ovlaštenici ogrievnu drvariju, u mjesto početkom zime, u najpovoljnijem slučaju dobiti u proljeću.

Nakon pravomoćnosti rečenog zaključka imati će se posadanjoj praksi opet sastati skupština ovlaštenika u svrhu da se izjavi, da li prihvaća po šumaru sastavljenu i po šumskom nadzorniku izpitano tvarnu i novčanu procjenu prodat se imajućih stabala, te da li prihvaća odnosne dražbene uvjete. U tih dražbenih uvjetih skupštine, koje redovito misle da one sve najbolje znađu, skoro uvijek preduzimlju njeke manje promjene, koje su obično manjkavo ili u obće zlo štilizovane, pak će ih stoga kotar. oblast morati izpraviti a po tom vratiti, skupštini da se izjavi, da li je sporazumno sa učinjenimi izpravci. Nu ti uvjeti moraju se usljed ustanove § 5. rečenoga zakona od 26. III. 1894., podnjeti na odobrenje takodjer župan. uprav. odboru. Ako i ovaj u njima nadje manjkavosti ili neshodnih ustanova to će ih i on izpraviti, pak će se opet vratiti skupštini, da se izjavi, da li pristaje na učinjene izpravke.

Dok ti uvjeti i odnosni skupštinski zaključak ide na obć. poglavarstvo, na kotarsku oblast i na žup. upravni odbor i istim putem natrag, i ako svaki puta u skupštinu ne dodje potreban broj ovlaštenika, nego se mora po drugiputa sazivati skupština, proći će svakako prilično mnogo vremena dok dodje do raspisa dražbe. Nu konačno će ipak doći do toga, ali redovito onda, kada već bude prekasno za povoljnu dražbu.

Uz to se trgovinske konjunktore mjenjaju, čestokrat veoma brzo, pak se događja, da je medjuto ciena drvu pala, te se na dražbi ne polučē po skupštini prihvaćene izklične ciene. Tada ne preostaje ino, nego opet sazvati skupštinu u svrhu, da pristane na primjereno sniženje ciene, a pošto se radi o novom skupštinskom zaključku, to on opet mora putovati na odobre nje, dapače ako se radi o prodaji izvanrednoga prihoda tad odnosni zaključak mora dobiti odobrenje i od zem. vlade, mora dakle proći još jednu inštanciju.

Po tom se vidi da u nepovoljnih slučajevih može proći i podpuna godina dana i više od realiziranja prodaje, a za sve to vrijeme ne i na zem. zajednica novaca za pokriće svojih godišnjih potreba, a uz to su ovlaštenici skupštinarenjem izgubili jedno 10 radnih dana, što kod velikih zem. zajednica od nekoliko stotina ovlaštenika, prouzrokuje gospodarstveni gubitak na tisuće kruna, a to sve za to, što se navodno radi autonomije zem. zajednica, rečena točka spomenutog § 31. tumači sasvim neshodno. Umjesto da se a ustanova provadja po duhu tako. da skupština ima odlučiti što se ima dati ovlaštenicima, a što prodati, a provedba samoga zaključka da pripadlježi zastupstvu, tumači se ona po slovu tako, da sve spada na skupštinu.

Što se sve ne izvodi iz autonomije zemljišnih zajednica vidi se i od tuda, što je naredbom kr. zemaljske vlade odjela za unutarne poslove od 16. XII. 1897. broj 16.396. određeno, da šumarski tehničar ima stabla od godišnjeg etata samo obilježiti i procjeniti, te zapisnički predati zastupstvu zem. zajednice, a tek ovo da ih ima u ime drvarija podjeliti individualno medju ovlaštenike. Tek ako bi proti tako provedenoj razdiobi bilo prigovora, ima šumar. tehničar izviditi, jesu li prigovori opravdani, te ako da, ima provesti novu razdiobu.

Takovo tumačenje i provadjanje čini se, da je s jedne strane u protuslovlju sa ustanovom §. 6. spomenutog zakona od 26. III. 1894., koja jasno određuje, da provedba drvosječnih predloga spada u dužnosti šumara, a s druge strane povjerava se laikom u šumarstvu posao, kojega ne razumiju, i kojega uz najbolju volju nisu kadri valjano provesti. Provedu li ga pakó nepravilno, to kako su obično nepismeni, nevide nikakovih, ili ako da, to kroz nejasnih i manjkavih bilježaka o tomu, što i koliko su komu podjelili, pak kako da onda šumar u slučaju pritužaba bude u stanju, takovu razdiobu izpitati i eventualno učinjene nepravilnosti kod diobe ispraviti.

Kada bi se rečeno načelo htjelo dosljedno provesti, tada bi u onih slučajevih, kada se drva imaju usjeći proredom,

šumar ili morao sva izraditi se imajuća stabalca, a tih imade često na hiljade, obilježiti svojim čekićem, da zastupstvo bude znalo što se smije sjeći, a za to ne ima niti vremena, niti dovoljno putnoga paušala, ili mora sječinu predati zastupstvu, da ono samo proredjuje kako zna, nu tada to redovito nebi bila proreda, nego devastacija.

Analogno tomu morao bi šumar ogojne predloge samo sastaviti na papiru, dočim provesti ih t. j. rukovoditi kulturne radnje imalo bi zastupstvo z. z., koje o tomu naprosto ne ima pojma. Trebalo bi samo još odrediti, da i procjene stabala imaju obavljati zastupstva zem. zajednica, pak onda šumari osim sastavka gospodarstvenih osnova, nebi imali u obće nikakav tehnički niti stručni rad u šumama zem. zajednice.

Držimo, da nitko ne će ustvrditi moći, da skupštine ovlaštenika slobodnije razpolazu sa prihodom svojih šumah, nego n. pr. knez Turn-Taxis ili knez Schaumburg-Lippe, ali smo uvjereni i otomu, da će rečeni veleposjednici na predlog svoje šumske uprave, doduše učiniti razpoložbu sa prihodom svojih šuma, ali da ne budu oni išli u šumu obavljati doznaku i razdiobu prodanih i eventualno poklonjenih stabala, nego će taj posao prepustiti svojem šumarskom osoblju, u čiji djelokrug to po naravi službe spada, i radi kojih posala je medju inim i namješteno.

2. Što se prihodi šuma ne upotrebljaju izključivo za namirenje troškova uprave i gospodarstva šumskoga, te za namirenje gradjevne i ogrievne drvarije ovlaštenika, nego prečesto u svrhe, koje nisu sa šumom u nikakovom savezu, kao na pr. za gradnju crkava, škola, cesta, željeznica, za plaćanje selskih pastira, uzdržavanje selskih bikova i t. d. i t. d.

Ne ima dvojbe, da je gradnja crkava i škola kulturna, a uzdržavanje selskih pastira, bikova i t. d. gospodarstvena potreba većine ovlaštenika zem. zajednice, nu s druge strane ali stoji i to, da zem. zajednice prigodom segregacije nisu dobile više šuma, nego li je potrebno za potrajno namirenje drvarijske potrebe ovlaštenika, i da ih nisu dobile u svrhu da grade

škole i uzdržavaju selske bikove, nego za to, da imaju drva za namirenje gradjevne i ogrievne potrebe ovlaštenika.

Uvaži li se k tomu, da se je od vremena provedenih segregacija narod umnožio i svendilj množi, i da su se bivše zadruge razdielile i tim potreba na gradjevnom i ogrievnom drvu znatno povećala, nedvojbena je, da sadanje šume od 90% zem. zajednica ne mogu producirati niti toliko drva, koliko ga ovlaštenici faktično trebaju, a ne da bi još mogle davati suviška za crkve, škole i t. d.

Kako je već rečeno, dobile su z. z. prigodom segregacija najviše onoliko šume, koliko je tada bilo potrebno za trajno namirenje drvvarije i to na temelju čiste vrijednosti služnosti (dakle po odbitku urbarske protudaće), a da pri tomu nije bio uzet obzir na to, da od šume treba plaćati porez, občinski namet, prinos k plaći šumara, lugara i t. d., pak kada se stoga jedan dio prihoda šume mora upotriebiti za podmirenje tih izdataka, to je osobito sretan slučaj, ako za ovlaštenike zemljišnih zajednica ostane onoliko, kolika je njihova potreba na drvu.

S toga ako se hoće u šumama zem. zajednica gospodariti potrajno, a po §. 1. rečenog zakona od 26. III. 1894. mora se, možemo pozitivno ustvrditi, da šume povoljno situiranih zemljišnih zajednica, u najpovoljnijem slučaju davaju toliko, da se mogu podmiriti redoviti troškovi u novcu i potreba na gradjevnom i ogrievnom drvu. Više te šume absolutno ne mogu dati. Od toga može biti iznimaka samo u onim pojedinim slučajevima, kada ovlaštenici mogu od vlastelinstva jeftino, kad kada uz odradu dobiti drvo, ili kod pojedinih zem. zajednica u Primorju, gdje je potreba na ogrievnom drvu minimalna.

Iz navedenoga sledi, ako je šuma zem. zajednice kadra potrajno dati toliko, da se mogu pokriti troškovi uprave i gospodarstva i k tomu još potrebe ovlaštenika na drvu, da je s jedne strane daća maksimum prihoda, te podpuno udovoljila namjenjenoj svrhi, a s druge strane da absolutno ne može biti

suvišaka, koji bi se mogli upotriebiti za gradnju škola, željeznica, cesta i slično.

Mogao bi tkogod pitati: Kako je to, da ipak mnoge zem. zajednice imaju šumskih glavnica, sada na desetke tisuća a prije na stotine tisuća kruna, pak zašto se ti novci ne bi upotriebili za podmirenje kulturnih i gospodarstvenih potreba ovlaštenika zem. zajednice? Na to je sljedeći odgovor.

Ima slučajeva, da su zem. zajednice prigodom segregacije dobile prastare šume, koje radi prezrelosti ne prirašćuju u dovoljnoj mjeri, nego se stabla suše i gnjiju. Da takova šuma, odnosno prastara stabla ne propadnu bezkorisno, to se ona moraju čim prije užiti, a jer obično u većem dielu predstavljaju izvanredni prihod, to se se moraju prodati, te tim načinom postaju šumske glavnice.

U takovih slučajevih posječe se velik dio, čestokrat cijela šuma tečajem 2—3 godine, kako je to na pr. bilo kod šuma zem. zajednica u kotaru dol. Miholjac, a nakon sječe tada ostanu samo ili sasvim mlade branjevine, ili čistine, koje se moraju ponovno pošumiti.

Pošto šuma do sječe ne doraste za godinu dvie, nego kod uzgoja visokih šuma treba barem 100—150 godina, dok iz današnje branjevine bude postala sječiva šuma, to za sve to vrijeme zem. zajednice neće moći iz svoje šume crpiti nikakav glavni prihod na drvu, nego jedino nješto sitnijeg drva od proreda, te nakon što branjevine budu odrasle zubu marve, može biti prihod i od paše.

U takovom slučaju namjesto prihoda od šume u drvu, stupa prihod t. j. kamati od nepotrošive šumske glavnice. S tima kamatima imaju se u prvom redu podmiriti troškovi šumske uprave i gospodarstva, a zatim imalo bi se s njima u smislu ustanove §. 27. o. u. z. z. od obližnjih šumoposjednika na pr. vlastelina, samostana, države i t. d. kupiti onoliko gradjevinih i ogrievnih drva, koliko je to ovlaštenicima zem. zajednice potrebno. Tek ako bi nakon toga još bilo razpoloživih novaca od kamata, mogla bi zem. zajed. takove pretičce upotriebiti u povoljne joj svrhe.

Ovakova razpoložba odgovarala bi onoj svrhi, u koju je šuma dana zem. zajednici, a iz političko-upravnih i nacionalno-gospodarstvenih razloga potrebna bi bila s toga, što bi ovlaštenici onda, kada bi im se u mjesto drva u naravi, dao gotov novac, taj novac upotriebili u ine svrhe, a pošto bez drva ne mogu biti, eto povoda silnim šumskim štetama i predbacivanja šumaru radi šumskih prijavnica.

Ovo temeljno načelo redovito neće da razumiju niti ovlaštenici, niti upravnici, nego oni obično kalkuliraju, da zem. zajednica imajući na desetke tisuća, a njeka i preko stotine hiljada kruna šumske glavnice, treba da dađe na primjer: 10.000 K za gradnju škole, 20.000 K za izgradnju ceste od x—y, 2.000 K za izgradnju pločnika u selu, 500 K za orgulje, a 200 K za crkveno zvono, 1 000 K za vatrogasnu štrcaljku, 500 K za nabavu glazbila za selsku glazbu, 500 K doprinosa k plaći kapelnika, 2.000 K za gradnju kuće za selske pastire i t. d. dokle god se ne bi potrošila ciela glavnica (sve navedeno nije nabačeno, nego izvađeno iz proračuna zem. zajednica).

Ako li se šumar usudi takovom gospodarstvu prigovoriti, ili dapače predložiti, da se u proračun uvrsti 2 000 K za uređenje usurpacija i sastavak gospodarstvene osnove, 1.000 K za pošumljenje, 200 K povišice plaće lugara, zada se već jednom može namjestiti osposobljeni lugar, te konačno 2.000 K za kupnju drva kod vlastelinstva, onda mu se predbacuje da ne ima smisla za narodne potrebe, da pošumljenjem hoće narodu oduzeti i ono malo paše što ju ima, da šta će mu osnova i osposobljeni lugar za šumu, koja ništa ne nosi, pak zašto nebi zajednica gradila školu, crkvu i t. d. kada ima novaca.

Nisu osamljeni slučajevi, da su se na spomenute kojekakove izdatke potrošile dosta velike šumske glavnice — jer dokle god glavnice traju, neprestano se nadju razne silne potrebe, koje narod navodno radi siromaštva ne može inače, van iz šumske glavnice pokriti, a ako se baš nikako ne može naći ini naslov, tad mora pomoći svinjska zaraza, tuča, suša,

dužni porezi i slično, da se može tražiti razdioba glavnice medju ovlaštenike.

Na takav način se šumske glavnice redovito puno prije potroše, nego li je šuma mogla odrasti u toliko, da bi svojim prihodom mogla pokriti barem godišnje troškove uprave. S toga tada nastaje doba, da se te potrebe moraju pokriti nametom i to najnepopularnijim što postoji. Davno je naime ovlaštenik zaboravio da je njegova z. z. iz šume dobila nekoliko stotina tisuća kruna, koje su se tečajem nekoliko godina potrošile često na koristne, a čestokrat i na svasvim nepotrebne stvari. On sada samo vidi šumu, koja ništa ne nosi, dapače radi koje mora plaćati namet. On radi toga ne bude krivio one, koji su ga nagovarali na trošenje glavnice, nego će kriviti šumara, koji i opet mora trpiti radi grieha drugih. On je neprijatelj naroda kada je proti trošenju šumskih glavnica, a neprijatelj je takodjer tada, kada, nakon što se je glavnicu potrošila, traži da se u proračunu makar i nametom osjigura pokriće barem i najnuždnijih izdataka uprave i gospodarstva.

Udesio dakle šumar ovako ili onako, po njega teško sva-kojako, a najteže mu je to, da se njemu, koji je iz šume pri-skrbio tolike tisuće, za gradnju škola, cesta, željeznica i t. d. predbacuje pasivnost šume, i da se prigovara tobože silnim troškovima šumske uprave, a teško je i ovlaštenicima, koji su doduše svojom krivnjom, ali obično tudjim nagovorom, potrošili šumsku glavnicu, kada im dodje doba, da moraju plaćati šumski namet.

Na takav evo način postaje medjusobno nerazumjevanje i nepovjerenje, a posljedica mu je nezadovoljstvo sa šumskom upravom i njezin zastoj.

3. Što se ustanove §. 44. z. o. u. z. z., kojim je odre-djeno, da su upravne občine dužne onim zem. zajednicama, ko-jima nedotječu sredstva za samostalno blagajničko poslovanje, biti na ruku tim, da im vode račune, mjestimice tumače do skrajnosti liberalno tako, da se z. z. dozvoljava, da im njihovi

neuki glavari ili koji odbornik, koji o kakovom blagajničkom rukovanju ne ima ama ni pojma, vode blagajničke poslove.

Za te ljude proračuni naprosto ne postoje, nego oni troše novac zajednice prema svojoj uvidjavnosti ili dogovoru. Što su ovakovi ljudi kadri plaćati iz sredstava z. z., neka služi primjerom, da je kod jedne zajednice nadjen potrošak od nekoliko stotina kruna za pučku svečanost, nadalje za jednu večeru i vino za zastupstvo z. z., da su plaćene globe na koje su temeljem §. 45. z. o. z. z. osudjeni bili neki zastupnici i t. d.

Ti glavari ili zastupnici jesu kod većine zem. zajednice obično ili bolje stojeći seljaci, ili selski krčmari ili trgovčiči. Nije dakle čudo da ne imaju pojma o blagajničkom poslovanju. Oni te račune vode na najprimitivniji način bez ikakvih obloga, pak kada se je jednom kod jedne zajednice usljed tužaba zavirilo u račune, manjkala je većina namira, nu zastupstvo si je u svojoj naivnosti pomoglo tako, da je na malim ceduljicama napisalo: »Mi potpisani potvrđujemo da smo N. N. izplatili x K u ime toga i toga«, sve te ceduljice su datirali na isti dan, pak da ih nebi eventualno uzmanjkalo, napravili su za pojedine stavke izdatka po dvie i tri sasvim istovjetne namire.

Da na ovakav način ne može biti nikakovog reda u računima, i da se na račun z. z. izplaćuju upravo nevjerovatne stvari, dozvoliti mora svatko, a pošto se uz to troši bez obzira na proračun, postaje isti sasvim suvišan, a uz to se redovito ne mogu u obće, ili barem ne pravodobno dobiti novci za provedbu odobrenih šumskih radnja, za pravodobnu izplatu lugara i t. d.

4. Što se po z. z. ne namješta osposobljeno lugarsko osoblje, kako to propisuje §. 12. uvodno spomenutog zakona od 26. III. 1894., te što se to osoblje slabo ili nikako plaća. Posljedica je, da šumar takovo neuko i nesposobno osoblje ne može upotriebiti za nikakav tehnički pomoćni rad, nadalje da takovo osoblje ne mogući živiti od zraka, služi samo na oko, čestokrat i nepošteno, te s toga medju narodom koji to vidi,

ne ima ugled i štovanje, koje bi mu kao javnoj straži neobhodno nužno bilo, a s druge strane kod urednika, kojim prinadleži razpravljanje šumskih prijavnica, pobudjuje nepovjerenje, radi česa se štetočinci često kazne samo ukorom, a dosudjene odštete, koje se vulgarno sasvim krivo nazivlju »šumskima globama«, slabo ili nikako ne ućeruju i tim otvaraju širom vrata haraćenju šuma.

5. Što se ne uzimlje obzir na to, da šume z. z. nisu dane samo sadanjim ovlaštenicima, nego i njihovim potomcima, da ih se s toga ne smije prekomjerno iscrpljivati, nego da se moraju uživati potrajno, pak s toga da se od šumara ne smije zahtjevati, da ovlaštenicima dade više drva, nego li to potrajnost dozvoljuje, ili da za volju sadanjih, a na očiti užtrb budućih ovlaštenika, dozvoli pašu u kulturama i zagajenim djelovima šume, niti da proti izričnoj ustanovi §. 3. z. z. dozvoli, da izsječeni djelovi šume ostanu nepošumljeni.

6. Što se ne razlikuje dvojaki djelokrug što ga po §. 9. uvodno spomenutoga zakona od 22 I. 1894. imaju kr. kotarski šumari. Po toj ustanovi su oni: a) kod kotarskih oblastih izvjestitelji za šumarstvo i lovstvo, b) stručni upravitelji u šumama stojećim pod osobitim javnim nadzorom u onom slučaju, kada im to na temelju ustanove zadnje alin §. 31. provedbene banske naredbe od 15. srpnja 1895. broj 35.633 izdane k rećenom zakonu, u dužnost stavi kr. zemaljska vlada.

U poslovih prvospomenutoga djelokruga jesu i moraju biti vezani na odredbe glavara kotarskih oblasti, te samostalno ne mogu niti što odrediti, niti provesti. U drugospomenutom djelokrugu je njima, a ne kotarskim oblastima, povjerena stručna uprava, te s toga, kao i s razloga, što su oni i odgovorni za tu upravu, morala bi im se dati i njeka samostalnost u vodjenju te uprave.

7. Što kr. kotarskim šumarima nije dozvoljeno, da oni poput svojih kolega u Austriji, smiju direktno dopisivati sa svojim nadzornikom, podčinenim lugarskim osobljem i sa predstavnićtvima zem. zajednica, nego oni moraju dopisivati putem one kotarske oblasti kod koje, ili u području koje se nalazi njihovo sjedište.

Da uslied toga višeputa dolazi i do nemogućnostih, vidi se iz sljedećega primjera.

U mjestu Fužine exponiran je jedan kr. kotarski šumar, čija direktno predpostavljena kotarska oblast jeste ona u Delnicama. On medju inim vodi stručnu upravu i u šumama z. z. Dol i Smrika. Ta mjesta, dakle i ovlaštenici nalaze se u Primorju nedaleko Kraljevice u području kotarske oblasti na Sušaku, a njihove šume nalaze se blizu mjesta Fužine u kotaru Delnice. Dodje doba da treba doznačiti ovogodišnji drvni etat. Šumar si za taj posao učini program uredovanja t. j. ustanovi dan, kada će medju inim i u spomenutim šumama rečeni posao obaviti. Po dosadanjoj praksi i usljed ustanove alin. 3. §. 33. spomenute banske provedbene naredbe mora šumar taj svoj radni program predložiti na odobrenje kr. kotarskomu predstojniku na Sušaku, ali putem kr. kotarske oblasti u Delnicama.

Tek kada mu je odobren vraćen po kotarskoj oblasti, može on putem kr. kotar. oblasti u Delnicama predložiti kotarskoj oblasti na Sušaku koncept odpisa, kojim se ovlaštenicima pripóuje, da će šumar te i te dane obaviti doznaku stabala u šumi z. z. Dol i Smrika.

Kada kotarska oblast na Sušaku teda negda dobije to izvješće, onda će ga poslati občinskom poglavarstvu u Kraljevici, ovo glavarima zem. zajednice Dol i Smrika, a ovi će ga proglasiti ovlaštenikom. Koliko će vremena za sve to trebati, znati će si svaki misaon čovjek sam predstaviti i uviditi, da bi šumar morao svoje uredovanje već mjesece unapried točno po danu označiti, a to nije moguće.

8. Što su putne naklade šumar. tehničara kotarskih oblasti tako malene, da oni ne mogu obaviti niti polovicu samo najnuždnijih uredovanja. Izuzev jedan jedini slučaj, su inače najveće putne naklade ustanovljene sa 800 K, a najniže sa 600 K ili popriečno 700 K godišnje, ili 58 K mjesečno. Neka su šume popriečno udaljene samo 8 km., to čini tamo i natrag 16 kilometara po 40 fil. = 6 K 40 fil., k tomu dnevnicu 5 K čini ukupno na dan 11 K 40 fil, odnosno šumar može

vanjskomu radu posvetiti mjesečno 5, a godišnje 60 dana. To pako znači, da u iole malo većem kotaru može u šumu svake pojedine z z. dospjeti 2—3 puta na godinu, što uz ne-disciplinirano i neuko lugarsko osoblje, nije dovoljno niti za redarstvenu službu, a kako da onda dospije na kulturne radnje i na sastavak i provedbu drvosječnih osnova i t. d. Posljedice tih malih putnih naklada jeste:

a) da su šumari prisiljeni njeka uređivanja zaračunavati na teret zem. zajednice, a veliki dio obaviti bezplatno podmirujući troškove od svoje i onako neznatne plaće.

b) da se poslovi ne mogu vazda obaviti pravodobno, pak da stoga nisu krivi šumari, ako ovlaštenici ne dobiju uvijek pravodobno drvariju, ili ako šumari ne naidju na svaki propust i zloporabu lugarskog osoblja.

9. Što su kr. kotarski šumari tako slabo plaćeni, da uz najčedniji način života nisu kadri sastaviti konac s krajem. O tomu ne ćemo duljiti, dovoljno je da spomenemo da imaju plaću od 1400—2400 K godišnje ili 116—200 K mjesečno. Posljedica toga je zaduživanje, koje opet nadje nezadovoljstvo i biedu, a to ubija volju za rad. Dodamo li k tomu još, da po sadanjoj praksi i tumačenju §§ 6. i 14. spomenutog zakona od 22. I. 1894. šumari Križevčani pa makar pojedinac bio kako sposoban i marljiv, sa X. činovnim razredom završuje svoju karijeru, upravo se je za čuditi, da je usprkos toga većina njih uzdržala volju i svježost za tjelesni i duševni rad.

10. Što još nisu izdani službeni napatci za šumarske tehničare i lugarsko osoblje, te stoga šumarski nadzornici, šumari i lugari glede šumarske službe neznaju točno niti svojih prava, niti dužnosti, a to medju inim otežčava kontrolu po nadzornim organima.

11. Što se prigodom sastavka gospodarstvenih osnova, odonosno pošto ih je još razmjerno malo sastavljenih, prigodom sastavka godišnjih drvosječnih predloga, često ne uzimlje dovoljan obzir na opravdane želje i potrebe ovlaštenika. Tako se n. pr. dogadja, da i kod malog šumskog posjeda šumari

hoće da uzgajaju visoku šumu za tehničke svrhe, umjesto da nastoje uzgajati takove šume, koje budu što više i čim prije dale mnogo ogrievnih drva, koje ovlaštenici u prvom redu trebaju; ili da u šumama, koje su se dosada sjekle neredovitim prebornim načinom, reda radi preko noći uvadjaju redovite sječine bez obzira, da bi možda čišćenjem trebalo iz šume ponajprije povaditi razna prestara, za daljnji rast nesposobna stabla; ili da se bez osobite nužde pod zabranu stavljaju onakovi predjeli, koji su za sada još ovlaštenicima neobhodno nuždni za pašu, jednom rieči, što se dovoljno ne uzimlje obzir na to, da se preko noći ne može od skroz neurednog, preći na uredno šumarenje, nego da se to dade samo postepeno učiniti.

12. Što se ne radi intenzivno na izradbi gospodarstvenih osnova. U koliko se pako mjestimice ipak osnove izradjuju, to jer niti županijski šumarski nadzornici, niti vladin šumarski odsjek ne imaju dovoljno putnih sredstava, da taj osobito važni, i sa tehničke strane često veoma težki stručni rad nadziru i rukovode, jesu kr. kotar. šumari bez upute prepušteni sami sebi, pak stoga u bojazni da nebi sastavili nješto, što nebi odobrenja našlo, sami odgadaju taj rad, a ako ga i provadjaju, potroše često znatno više vremena nego li bi trebalo u onom slučaju, kada bi ih u taj posao uveo verzirani taksator.

13. Što su kod županijskih oblastih namješteni samo po jedan šumarski nadzornik, sa jednim šumarskim vježbenikom, koji za svoje vanjsko uredovanje imaju odveć malu putnu nakladu, i koji k tomu obzirom na to, što ih je polovica uvrštena u IX. činovni razred, često ne imaju niti u službi niti u društvu onaj položaj, koji bi im bio nuždan kao prvom šumarskom činovniku u županiji.

U mnogim županijama je šumski posjed zem. zajednica, nad kojim župan. šumar, nadzornici imaju voditi nadzor toliki, kao što je posjed nekijh krajiških imovnih občina, ili šume spadajuće pod koji kr. šumski ured. Osim osoblja na šuma-

rijama imadu za to imovne občine svoje gospodarstvene urede sa 5—10 činovnika, a državne šumske uprave svoje šumske urede (kr. šumarsko ravnateljstvo u Zagrebu, kr. nadšumar- nički ured u Vinkovcima i t. d.) takodjer sa mnogobrojnim činovništvom. Samo za šume zem. zajednica mora biti dovoljan jedan šumarski nadzornik, od kojih su neki dapače i bez šumar. vježbenika.

U takovih okolnostih može župan. šumar. nadzornik, koji uz to mora nadzirati i sve ine privatne i naročito one pod osobitim javnim nadzorom stojeće šume, područje svoje županije jedanputa u godini letimice proputovati, ali intenzivno nadzirati, naročito gospodarenje u šumama em. zajednica, valjano izpitati ugojne i drvosječne predloge (naročito tvarnu i novčanu procjenu prodaji namjenjenih stabala), te provedbu tih predloga, doći u doticaj sa predstavnicima šumoposjednika, sa drvotržci i t. d., to nije moguće, jer za to mu absolutno nedostaje vremena, sve kada bi imao na raspolaganje dovoljno putnih sredstava, što ali takodjer ne ima.

Putna naklada župan. šumar. nadzornika iznosi godišnje prema veličini županija 600 K do 1040 K., ona je manja nego li putni paušal jednog kotarskog šumara kod državne ili imovne občine, a kud i kamo manja od putnih paušala pred- stojnika šumskih ureda kod državne ili imovno občinske šu- marske službe, tako n. pr. kod zajedničke šumske uprave ima upravitelj šumarije putnog paušala 1200 K i pravo zaračuna- vanje stegnutih dnevnica, a nadzorno osoblje kod ureda ima razmjerno više.

Nitko ne može ustvrditi, da su putni paušali kod imovnih občina i zajedničke šumske uprave preveliki, pak za to kada se ti paušali sravne sa putnim nakladama župan. šumar. nad- zornika, tada se bez pretjerivanja može ustvrditi, da potonji imaju premalene putne naklade. Za dokaz evo tomu račun. Na temelju mnogodišnjeg prosjeka iznose putne pristojbe šumar. nadzornika u najpovoljnijem slučaju dnevno 14 K. Po tomu može onaj sa 600 K naklade u godini biti na vanjskom radu

43 dana, a onaj sa 1040 K, a to je županjski šumarski nadzornik u Zagrebu, 74 dana. Ovaj potonji ima u svojoj županiji 12 kralj. kotarskih šumara, te stoga na pojedini šumski kotar otpada 6 dana. Od toga neka samo jedan dan upotrebi za pregledavanje uredskog poslovanja šumara, to mu ostane 5 dana za šumsko-redarstveni nadzor u celom kotaru, te za preizpitivanje gospodarstvenih osnova, drvosječnih i ogojnih predloga, za nadzor nad provedbom tih predloga, i za sva uređivanja navedena u §§. 19. 21. 22. 24.—29. spomenute provedbene naredbe od 15. VII. 1895. broj 35.633, — da to pako za 5 dana nije moguće, držimo da je svakomu jasno bez daljnjih dokaza.

14. Što ne ima izričitoga propisa, po kojemu bi se male zem. zajednice, koje radi malene površine svojih šuma, ne mogu namjestiti i plaćati valjano lugarsko osoblje, mogle prisiliti da namjeste zajedničke lugare, koji bi se tada mogli valjano platiti, te bi i službu valjano vršili; nadalje što se lugarsko osoblje pr ti jasnim propisima §. 12. spomenutoga zakona od 26. III. 1894. često odpušta od službe bez opravdanih razloga, a namještaju često osobe, koje za tu službu ne imaju tjelesne, niti duševne sposobnosti, te konačno što svatko hoće da im zapovjeda, i koprem to pravo po rečenom paragrafu pripada jedino šumar. stručnjaku.

15. Što se po zvanima i nezvanima podupire svaka molba zem. zajednica, koja ide za razdiobom pašnjaka ili šuma danih u ime pašnjačke pripadnosti. Kada se to pako dozvoli, tada se ti pašnjaci obično izkrče i pretvore u drugu kulturu, a nakon 2—3 godine evo onde opet molbe, da se od šume ponovno odciepi komad za pašnjak, ili da im se mlada šuma otvori za pašu, jer inače da ovlaštenici moraju stoku poklati i t. d. a ne pita se, odkuda će se ljudima, koji sada već jadikuju radi pomankanja drva, moći u buduće, kada šuma bude još manja, dati dovoljno drva.

16. Što se zagajenju i novom pošumljenju izsječenih šumskih dielova redovito stavljaju zaprieke, te što manjka

propis, na temelju kojega bi bila dana mogućnost, da se pojedini, očito na bezuvjetnom šumskom tlu ležeći pašnjaci, molbenim putem uvrste u kategoriju šuma, te u javnom interesu pošume. Tako n. pr. sve branjevine i kulture na primorskom krašu, daklem takorekući na golom kamenu, jesu po katastru pašnjaci.

17. Što se s jedne strane često šumarski tehničari obteću sa poslovima, koji u smislu ustanove §. 9. zakona od 22. I. 1894. na nje ne spadaju, a s druge strane šumarske stvari često rješavaju po pravnicima i ne pitajući šumara za stručno mnijenje.

18. Što se zemljišne zajednice, koje su posjednice šuma, uredjuju po povjerenicima i sastavljaju za nje pravilnici, a da se k tomu uredovanju ne prizivaju šumari. Posljedica toga je, da u nekim pravilnicima imade ustanova, koje nikako ne odgovaraju, a valjda u svima manjkaju mnogi neobhodno potrebni propisi, kao n. pr. »kada i komu ima ovlaštenik najaviti svoju potrebu na gradjevnom drvu, ima li se ta potreba konštatovati i po komu, tko ima odlučiti o dotičnoj molbi« i t. d.

19. Što se molbe za dozvolu pretvorbe šume u drugu vrst kulture; za individualnu razdiobu nekretnina; za izkotarenje izpod stručne uprave šumarskoga tehničara i slično, često i onda, kada su opravdane i uvažena vriedne, prosudjuju često po šumarima veoma tjesnogradno, te s toga ne uvažuju.

20. Što ima slučajeva, da šumarsko osoblje kod sudova nije našlo dovoljne zaštite proti insultima šumskih štetočinaca, a to ponajviše s toga, što za šumarsko osoblje nije propisan nikakav službeni znak ili odora, a napadatelji dobro znadu, poslužiti se izgovorom »da nisu znali, da je dotičnik šumar i stoga da uživa prava poglavarstvene osobe i gradjanske straže«.

21. Što šumarski odsjek kr. zemaljske vlade, uslied pomankanja dovoljnoga osoblja ne dospije da:

a) dovoljno intenzivno nadzire i rukovodi rad šumarskih tehničara I. i II. molbe; i

b) da izradi njeke još potrebne zakonske osnove, provedbene naredbe, te službene naputke i tehničke poslovne upute za šumarsko i lugarsko osoblje.

(Svršetak sledi).

Poučni izlet šumarskoga društva od 15. do 18. srpnja 1907. u Kranjsku i austrijsko primorje.

Po programu, objavljenome u društvenom časopisu, sastali su se društveni članovi izletnici, u ponedjeljak dne 15/VII jutrom u 8 sati na južnome kolodvoru u Zagrebu, da'pod vodstvom društvenoga tajnika umir. g. Vilima pl. Dojkovića nastupe naučljeno putovanje.

Kod izleta su sudjelovali p. n. g. društveni članovi: Adamek Ladislav, Barišić Pavle, Beck Ivan, Bilinski Stanko, Csikos vitez Stjepan, Čop Andrija, Erny Rudolf, Fusić, Franjo, Grdinić Matija Gröger Franjo, Hajek Bogoslav, Hradil Dragutin, Herzl Adolf, Jakopec Josip, Jerbić Ivan, Kadržavek Leo, Lach Gustav, Matić Ivan, Mayer Mirko, Nešković Borivoj, Peičić pl. Viktor, Pere Šandor, Pleško Bartol, Potočnjak Vicko, Rosmanith Albert, Rukavina pl. Rudolf, Skorić Milan, Solaric Teodor, i Živanović Živko.

A sad, da bar u kratko prikažemo put, kojega smo prošli. Potanki opis pregledanih biljevišta, šuma i kraških branjevina i t. d. za stručnog gledišta, donjeti ćemo u budućem broju lista.

Uzduž Save vodi južna željeznica preko Stenjeveca, Pod-suseda i t. d. do Sutle, medjašnjog potoka sa Štajerskom, dalje preko Brežca do Zidanog mosta, koje potonje mjesto leži na razkršću željeznica na glavnoj pruzi Beč—Trst—Rieka.

Ovdje smo morali prelaziti u drugi vlak, tako da smo u 12.38 poslije podne stigli u Ljubljanu, gdje je nas na kolodvoru dočekaao i vrlo ljubezno pozdravio p. n. gospodin c. kr. šumarski savjetnik i nadzornik za Kranjsku Josip Rubbia.

Poslije zajedničkog objeda u hotel »Union« odputismo se pod vodstvom spomenutog c. kr. šum. savjetnika u c. kr. centralno biljevište u Gradišu a odavde onda u gradsku šumicu, da onda konačno razgledamo još i lijepu Ljubljanu.

Ljubljana, glavni grad Kranjske, leži 300 m. nad morem, a ima blizo 38.000 stanovnika.

Nakon potresa na uskrсну nedelju god. 1895, za kojega je taj lijepi grad znatnu štetu pretrpio, on se je tako rekuć posvema obnovio.

Na mjestu gdje sada stoji grad Ljubljana stajao je već u rimsko doba grad Aemona.

Osobito su lijepe gradjevine: prijestolna crkva sa freskama, nova palača zem. vlade, sudb. stola, pošt. i brzoz. palača, zem. kazalište i muzej Rudolfinum, pred kojim je smješten spomenik Valvasora, poznatoga pisca djela »Čast vojvodine Kranjske«.

Osim toga vidjeli smo spomenike Vodnika i feldmarschala Radetzkya, te u novije doba podignuti spomenik slovenskomu pjesniku Prešernu.

Sa gradske kule (364 m.) pruža se krasan vidik na Triglav (2865 m.), kralja julskih Alpa, na Sanntaler (Steiner) Alpe, a prema sjeveru na Ojstricu (2350 m.) Skutu (2530 m.) Grintavec (2559 m.) i t. d.

Prema jugu vidi se već sada u kulturno zemljište pretvoreno prostrano ljubljansko blato, koje je nekada bilo jezero, na kom su bile sojenice.

U tome blatu našli su pred nekoliko godina i jednu dobro sačuvanu predhistoričnu ladju.

Na groblju Sv. Kristofa uživa vječni san izumilac propelera (brodni vijak, Schiffsschraube) Ressler, koji je kako je to poznato, bio šumarski stručnjak c. k. mornarice.

Večer smo sproveli na okupu u hotel Union, gdje smo se oprostili i sa p. n. gosp. šum. savjetnikom Rubbiom koji nas je i ovdje posjetio.

U jutro dne 16 srpnja krenusmo u 7.05 iz Ljubljane. preko Vižmarja itd. do Jesenice (Assling). Prošli smo Radma-

nnsdorf, gdje stiću se Podkorunska i Bohinjska Sava, prošli smo i želj. postaju Lešce — Bled, sa koje se pruža lijep vidik, sjedne strane na Triglav, a s druge i opet na najveći vrhunac Karavanka Stol (2339 m.).

Iz Lešće-Bleda može se za 1 sat hoda, doći i pješke na Bledsko jezero (478 m.).

U Jesenici stigismo na mjesto odkuda vodi, tek lani otvorena nova željeznica iz Bielaka preko Gorice u Trst.

Pruga Bielag-Jesenica — Trst je 144 km. duga, te će biti nastavak tauerske željeznice Solnograd — Trst, koja će ojela stajati Austriju preko 250 milijuna kruna.

Preko Dobrave evo nas u 9:46 prije podne na biseru Kranjske dežele — krasnome Bledskom jezeru.

To jezero — dragulj Kranjske — leži t. r. na podnožju Triglava, i proteže se od J. Z. prema S. J. oko 2 km. duljine i 1 km. širine.

Na okolo toga jezera ima puno ljetovnika i hotela, a nalazi se ovdje i poznato prirodno lječilište Riklia.

Nad jezerom diže se u visini od 126 m. stari grad Bled, u kojem je i car Henrik njekoč stanovao.

Prava idila je zavjetna crkvice St. Marije na jezeru, sazidana je na jednom malom otoku na visini od 19. m, a vodi do nje 100 stuba.

U toj crkvice nalazi se t. z. »zvonce želja«.

Ostavivši prtljagu na kolodvoru, najavili smo naš dolazak u blizini ležećem hotelu Triglav, sbog naručenog objeda, a zatim se spustismo po strmom putiću k jezeru, pogodismo barke, kojima se odvezosmo do crkvice, na prije spomenutom otočiću. Okolišni stanovnici i ljetovnici sigurno su se začudili, kako često je taj dan zazvonilo »zvono želja«, jer su nekoji od nas vrlo dugo i uztrajno zvonili — ta imali su valjda više želja? — Koji ih od nas nema?

Izpunila se svakomu nas barem jedna!

Vrativ se u čamce, da nastavimo vožnju oko jezera, dignu se najednom kiša i vjetar, tako da smo se hoteć nehteć, morali vratiti prema izhodištu.

Jedan je od nas vrlo sgodno pri tom primjetio »Vidi se kako ste svi skupa sebični ljudi, koliko si sve se željeli i zvonili, ali ni jednome nije palo na um, da zaželi lijepo vrijeme«.

U pol jedan sat imali smo u hotelu Triglav zajednički objed, a u 2·16 poslije podne nastavismo put prema Gorici.

Više puta prelazi sada željeznička pruga obalu naše srebropjene Save, a za kratko vrijeme pošto prođosmo jedan osobito visoki most, dođosmo u — Bisticu Bohinjsku, na Bohinjskôm jezeru (526 m.), i nedaleko od izvora naše Save pod Triglavom. Visoko nad Bohunjskim jezerom leže rastrešena tako zvana Triglavska jezera (sedam jezera), od kojih su napose 2 i 3 (1750 m.) vrlo duboka, dok su ostala (2570 m.) malena i plitka. Od Bohinjskog jezera, odnosno Bohinjske Bistrice, moći je za po prilici za 9—11 sati doći na vrh Triglava (2865 m)

Kod Bohinske Bistrice prolazi vlak (6.339m) dugim prokopom t. j. u dužini po prilici od Frankopanske ulice do Stenjevca, izašavši nastupa bujično područje potoka Soče.

S desne i slijeve strane vidjeli smo klizi za spuštanje drva. Strme su strane obrasle bukvom, jelom i omorikom, a gdje gdje vidiš i dim kojega osamljenoga kopa.

Na željezničku postaju Podbrdo, slijedi postaja Hudajama, glede koje postoji priča, što ju je pjesnik Bürger u svojoj Leonori spjevao. Zatim slijedi opet tunel za tunelom, a napokon eto nas i u Grahovu, zatim u Podmelecu, te na lijevoj obali potoka Idrije ležećoj želj postaji St. Lucia — Tolmein, odakle je prekrasan pogled na vrh Kanin (2582 m.) kojega kao i Triglava mjestimice vječni snieg pokriva.

Moram se ovdje podjedo zahvalno sjetiti i jed og nama nepoznatog, u službi stojećeg želj. činovnika na postaji u Grahovu. Vladala je naime velika vrućina, a vode ni na jednoj željezničkoj postaji. Ljubezni željezničar obećao nam je, da će nam na sliedećoj željez. postaji pribaviti vode i vina, a to je zbilja brzojavno i odredio, a pošto nije u tom mjestu restauracije na kolodvoru — to su vino i vodu donesli posebno za nas na kolodvor. Kod St. Lucije utiče potok Idria u rijeku Soču (Isonzo) a osječasmo već i — južnije podneblje.

Još samo čas i evo nas već i u Canale, čisto primorskom gradiću. Nu u to već juri vlak i do postaje Plava, s lijeve strane „Sveto Brdo“ sa manastirom i dozadajući najveći kameniti most na svijetu u visini od 36 m. nad potokom Soča u dužini od 220 m. a znamenitim svodom od 85. m. razoblučja. Sada ide željeznica već širokom ravnicom navještajućoj nam već i blizinu Gorice, a za koji čas evo nas već i na kolodvoru Goričkom (75 m.). Bilo je 4:35 sati poslije podne.

Ovdje nas je dočekaao i lijepo pozdravio u ime c. kr. šumarskoga ravnateljstva p. n. g. šumarnik A. Rustian. (Predstavnicu društva predali su svoje posjetnice kod šum. ravnateljstva budući, da ih prestojnik te oblasti c. kr. pravi dvorski savjetnik presvijetli gosp. Rud. Thoma bolesti radi primiti nije mogao). Poslije kratkog odmora i okriepe u hotelu kod Pošte otputismo se u pratnji spomenutog gospodina šumarnika u tamošnje državno biljevište za kraške nasade i voćnjake, stojećim pod upravom šum. činovnika pol. oblasti, a dočekaao nas ondje gosp. c. kr. povjerenik Fazan, koji nam je vrlo ljubezno rastumačio tamošnji način uzgajanja bilja i voćaka. O tome medjutim još kasnije.

Pogledali smo na to još i sam stari gradić Goricu, koji slično, kao što i Ljubljana, imade takodjer svoju staru kulu (148 m.). Flora je u Gorici i okolici sasna južna (mediteranska) tako da i japanske i kalifornijske biline uspijevaju vani. Gorica broji danas oko 28.000 stanovnika, te je glavni grad krunovine Gorica-Gradiška, imade talijanski značaj — nu sva je okolica slovenska. U gradu je sjedište rim. kat. nadbiskupa, c. kr. kot. satništva i drugih oblasti, koje su podređene c. kr. namjesništvu u Trstu. — U velike se trguje voćem i povrćem, ali ništa manje i vinom. U večer sastadosmo se svi u vrtu hotela »Pošte«, gdje su nas posjetila i gospoda; c. kr. šum. savjetnik Karl i šumarnik Pirker od tamošnjeg c. kr. šum. ravnateljstva. Dne 17. srpnja u jutro u 6 sati, zaputismo se onda i to sada kolima u t. z. Trnovansku šumu. Prošli smo najprije predgradje Salcano, odakle promotrismo putem pre-

krasni već spomenuti most Salcano, a pri tom nam zapne oko na zastavi postavljenoj na kamenoj stijeni, a ispod nje vijenac, iznad kojega je u kamen uklesan na slovenskom i njemačkom jeziku napis »Uspomena graditelju ove ceste 1854. — 1857. gosp. c. kr. šumarniku Josipu Kolleru.«

Okićenje ove spomen ploče dojmilo nas je vrlo ugodno, kao dokaz, kako tamošnja gosp. šum. činovnici goje poštovanje prema svojim predšasnicima.

Cesta Gorica-Trnova imade do stana upravitelja šumarije u Trnovi upravo 12 km., te je vrlo nalik našoj ce ti iz Štimca i Stirovaču. Oko $\frac{1}{2}$ 9 sati stigli smo u Trnavu (788 m.). Više seoskih kuća, kao i stan upravitelja, bijahu nam u čast okićene narodnim zastavama, a crkva papinskom. Napose bila su i ulazna vrata u stan šumarije, kao i pred kućom smještena brklja, okićeni zelenilom, u obliku slavoluka sa natpisi »Dobro došli« i Forst. u. Waidmannsheil!

Tu nam je po pisaru šumarije podjedno javljeno, da nas gospodin c. kr. upravitelj šumarije Rudolf Neuwinger čeka, sa upraviteljem susjedne šumarije iz Dola g. Josipom Laušom u Nijemcima, gdje nas je osim te gospode dočekao još i župan (načelnik) iz Trnove sa učiteljem i poštarom. Pošto nas je upravitelj šumarije g. Neuwinger u ime c. kr. šum. erara pozdravio i razložio gospodarenje njemu na upravu povjerenih državnih šuma, predav ujedno svakome pregledni nacrt šumarije, pozvao nas je na kratki doručak, pod jednu 360 g. staru lijepo ogradjenu jelu. Ova je jela ovdje jedina svoje vrsti, nu mi takovih imamo još više u našim gorskim kraskim predjelima. Poslje kratkog odmora sjeli smo opet u kola, pa se odvezosmo preko zaselka Lokve, (gdje su bile također šum. kuće okićene zastavami) u sječinu sekcija br. 68 a i b »Turski klanac«. (opis opažaja slijediti će kasnije.) A zatim prođosmo jedan dio šumarije dolske, tako da oko $\frac{3}{4}$ 2 stigismo u Karnicu (985 m.) gdje je u sred šume sagrađeno više šumarskih stanova. (U Austriji naime zovu nadlugare »šumarima«). Ovdje bijaše nekoć i šum. uprava, koja je onda premještena u Dol, a sada je stan

upravitelja šume iznajmljen kao ljetnikovac, samo razizemlje ima još 2 sobe za šumarske činovnike. Najviši vrh Trnovanske šume je Mrzavac (1408 m.). Svuda vidiš dobro uzdržane ceste, ali su mjestimice ipak i vrlo strme.

Gotove svake godine sagrađi po se više novih cesta, radi lakšeg izvoza drva. Ove godine stoji šum, upravi u Trnavi u tu svrhu na raspolaganje 4000 K. U »Karnici« bijasmo počašćeni i objedom. Najviše su nas pri tom i opet iznenadile malene kitice svježega bjelolista — česmike (Rhododendron) i planinske ljubice, koje je svaki nas dobio. Poslije 1½ satnog odmora, zahvaliv se na gostoljubivosti kao i danim razjašnjenjima strukovnim, sjedosmo opet u kola, pa se vratismo drugim putem, nego li smo došli u Trnavu, gdje smo bili i opet dočekani srdačnim poklici stanovnika. Oko 5¼ sati stigismo na kolodvor u Goricu. Formacija Trnovanske šume je kraška, bure vele, da imade i tamo dosta, nu nas je poštedila. Iz Gorice nastavismo još istu večer brzim vlakom u 6:38 sati put prema Trstu. Na kolodvoru imali smo čast vidjeti još i prejas. gosp. nadvojvodu Leopolda Salvatora, koji nam je iz Zagreba poznat, a koji je radi pregledbe topništva dolazio u Goricu.

Klanci, gudure, jaruge i tuneli izmjenjuju se neprestance. Sa Prvačine je krasan vidik na Trnovansku šumu, pa sve do Nanosa. Zatim dolaze postaje sv. Dane, Kobdil, Dutovlje-Skopo, Repentobov (poznati mramor), a napokon i Općina, do koje vodi iz Trsta i električni Tramway. Opet prokopi, tuneli, želj. stanice Guardiella i Rozzoll, krasni vidik s desne strane na Trst, na zaljev Mugia, na grad Isolu i na more. Kraj svega toga gotovo zaboravismo, da stigismo u Trst. (8-10 na večer.)

Odsjeli smo u hotelu »Balkan«, nedaleko južnog kolodvora. Tu nas je dočekao i vrlo ljubezno pozdravio velemožni gospodin c. kr. šumarski nadsavjetnik i zem. šum. nadzornik Josip Pucich. Drugi dan u jutro t. j. dne 18. oko ¾8 odvezosmo se električnim tramvajem, u pratnji spomenutog gospodina do Obeliska (397 m.) nad gradom Trstom, odakle nam se pružio prekrasan vidik na Miramare Grado i na široko lazurno more,

Pregledav onda još i tamošnje kraške branjevine, odazvasmo se ljubeznome pozivu vel. gosp. šum. nadsavjetnika Pucich-a te se svratismo još na razkošni objed u restauraciju kod Obeliska.

Zahvalivši se p. n. gospodinu na izkaz anoj gostoljubivosti, vratismo se i opet u Trst, a time je bio i naš putni program u bitnosti dovršen. Nekolicina nas ostali su još da pregledaju Trst i okolicu, ostali pak vratili se, bud željeznicom bud morem, u svoj zavičaj. Svima nama ostat će pako ta ovogodišnja ekskurzija šum. društva u trajnoj i ugodnoj uspomeni.

Na toplija i iskrena zahvalnost svima onima p. n. g. šum. stručnjacima, koji su nas na tom putovanju tako ljubezno primili i pružili nam i potrebna stručna razjašnjenja. Vratit ćemo im tu prijateljsku susretljivost — vrate li nam ikada posjet.

Konačno moramo još primjetiti, da smo svi vrlo žalili, što gospod. vrlo poštovani prijatelj i društveni tajnik V. Dojković, u Ljubljani iznenada obolio na prehladi, te ondje morao ostati pak s toga nije mogao s nama tu liepu ekskurziju i u cielosti proputovati.

Borovalski.

LISTAK

Društvene vijesti.

Umro. Kako nam pošta javlja, umro je u Anhielu u Bugarskoj, član našega društva, knež. bugarski šumar g. Todorov Atanas, bivši odlični absolventa hrvatske šumarske akademije. Pokoj mu vječni.

Potvrda. Gospodarski ured ogulinske imovne občine u Ogulinu, priposlao je društvenoj upravi iznos od K 25. uplaćenih po vele i drvotrčcu p. n. g. A. Bačiću u Gomirju, u korist „društvene Kőröskényeve pripomočne zaklade“, u mjesto vienca na odar blagopokojnog nadšumara Slavoljuba Brosiga, što se ovime plemenitom dobrotvoru zahvalno potvrđuje, uz želju, našlo se i u buduće još i više tako ih dobrotvora u korist te naše zaklade — koju podjedno i opet i svoj p. n. gg. članovom društva, toplo što brojnijeg pristupa radi preporučamo.

Osobne vesti.

Imenovani su. Ban kraljevine Hrv. i Slav. imenovao je absolventa zagr. šum. akademije Petra Kovača privr. šum. vježbenikom gjurgj. imovne občine — G. Franjo Živnoustka do sada vlast. nadšumar u Cerniku imenovan je šumarnikom gospoštije Pakrac. (Slavonsko šum. industrijalno dioničko društvo.) a Vaclav Nechvile šumarom — Franjo Kopecky i Franjo Peichmann šumarskimi pristavi, a Valter Gornig nadlugarom iste gospoštije — a Hugo Schwalb do sada šumar u Rohitznici u Českoj vlastel. šumarom u Novom marofu.

G. šumarniku Miji Radoševiću povjerena je uprava šuma plem. gospoštije Čabar — a u istom svojstvu, absolventa kr. šum. akademije Josip Fay imenovan je šum. vježbenikom vlastinstva Miho-ljac-Dolnji.

Naredbe i zakoni.

Nova naredba glede držanja paše i koza. Pošto je opaženo, da žiteljstvo u jednom dielu zemlje, naročito ono u bivšoj gornjoj Kra-jini materijalno, a donekle i fizično nazaduje s toga što mu je držanje koza po postojećim propisima znatno otešćano, a držanje dovoljnog broja marve i ovaca radi siromaštva i pomanjkanja krme onemogućeno, — obnalazi kr. zemaljska vlada, odjel za unutarnje poslove svojom naredbom od 25. lipnja 1907. broj 32.759. u svrhu podignuća narodnog blagostanja u spomenutim kraljevinama, glede držanja i paše koza odrediti što sledi:

1.

Držanje koza dozvoljuje se i to samo za vlastitu kućnu potrebu

2.

Krmljenje koza u staji ili na vlastitom zemljištu, izuzev ono navedeno u §. 3. o. n., dopušteno je svakom žitelju bez posebne dozvole i izkaznice.

3.

Paša koza u obće je zabranjena na drvljem obraslim pašnjacima. i u šumama, koje podpadaju pod ustanove §§. 6. i 7. š. z (zaštitne šume) i koje su po §§. 19. i 20. š. z. stavljene pod zabranu; koje se steru u vrelovju potoka, rieka i liekovitih voda; koje se u smislu §§. 3 i 10. š. z. imaju ponovno pošumiti, ili su branjevine; i napokon u kojima je paša zabranjena u smislu zakona od 22. listopada 1895. o ure-djenju bujica (vododerina).

Ti predjeli imaju se vidljivo i trajno obilježiti, a na glavnim točkama providiti sa nadpisom „Zabranjena paša koza“.

4.

U občinskim i zajedničkim šumama i na drvljem obraslim pašnjacima, koji nisu navedeni u §. 3. o. n., dozvoljena je paša koza u koliko na to pristane posjednik, uz sliedeće uvjete:

a) Šumarski tehničar (stručnjak) ima sporazumno sa zastupnikom posjednika ustanoviti predjele, gdje, dobu godine kada i broj koza, koje će se prema vrsti i načinu uzgoja drveća, te množinu hrane u dotični predjel na pašu tjerati moći.

Tomu izvidu ima se eventualno prizvati kulturni viečnik dotičnoga kraja.

Ustanovljeni broj koza ne smije se ni u kojem slučaju prekoračiti.

Nakon toga opredieliti će zastupnik posjednika za svakoga ovlaštenoga razmjerni broj koza, dobu godine i predjel u kojem ih pasti smije.

Jarad ne uračunava se u dozvoljeni broj koza, te se uz iste smije na pašu tjerati do konca mjeseca listopada.

b) Na temelju gornje razpoložbe ima se svakomu ovlaštenomu, po nadležnom občinskom poglavarstvu izdati izkaznica u obliku juxte po obrazcu 1. koju je pastir dužan vazda uza se nositi u svrhu, da se s njom izkazati uzmogne.

Radi obavješćenja šumarskoga i lugarskoga osoblja, imadu občinska poglavarstva sastaviti i nadležnoj kr. kotarskoj oblasti predložiti izkaz o izdanim izkaznicama.

5.

U krajevima, gdje je zajednička paša moguća, imat će se postaviti zajednički pastir.

Pastir bio zajednički ili posebni, treba da je navršio 14. godinu

Pastirima je prema naredbi kr. hrv.-slav.-dalm. zemaljske vlade, odjela za unutarne poslove, od 19. ožujka 1884. br. 9019, strogo zabranjeno nošenje siekira, siekirica, balta i slično, te se imaju ograničiti samo na nošenje palica ili bića.

6.

Koze zatečene u kvaru, u zabranjenim predjelima (§. 3. o. n.), bez pastira, (§. 5 o. n.), u većem broju nego li je dozvoljen, ili bez izkaznice, imaju se prema propisima šumskoga zakona od 3. prosinca 1852., odnosno zakona od 14. siečnja 1873. o poljskom redarstvu, zaplieni i poglavarstvu upravne obćine u prehranu predati.

7.

Svaki prekršaj u predidućim §§. sadržanih odredaba, u koliko ne podpada pod udar šumskoga zakona od 3. prosinca 1852., odnosno zakona od 14. siečnja 1873. o poljskom redarstvu, kazniti će prvo molbene upravne oblasti u bivšem krajiškom području po okružnici c. kr. glavnoga zapovjedništva u Zagrebu od 16. rujna 1873. broj 8121., a u

bivšem gradjanskom području, po okružnici c. kr. ministra unutarnjih posala i pravosudja od 30. rujna 1857. (zem. vlad. list. god. 1857. k. XXXIII. broj 195).

8.

Globe, koje unidju radi prekršaja ove naredbe, i utrzi od zaplijenjenih te prodanih koza, teku u jednoj polovici u zemaljsku gospodarsku zakladu u smislu §. 3. zakona od 13. ožujka 1897. (o promicanju gospodarstva u kraljevinama Hrvatskoj i Slavoniji), a u drugoj polovici u korist veterinarske zaklade one občine, u kojem području je počinjen kažnjiv čin (u smislu §. 7. zakona od 23. travnja 1905. o promicanju stočarstva).

9.

Onaj odio naredbe kr. hrv.-slav.-dalm. zemaljske vlade, odjela za unutarnje poslove, od 18. travnja 1888. br. 26.662., ex 1887., koji se odnosi na držanje i pašu koza, te naredba kr. hrv.-slav.-dalm. zemaljske vlade, odjela za unutarnje poslove, od 18. listopada 1893. br. 1517, kojom je gornja naredba protegnuta i na područje I. banske imovne občine, stavljaju se izvan krieposti.

10.

Ova naredba stupa odmah na snagu.

Naredba kr. hrv.-slav.-dalm. zemaljske vlade, odjela za unutarnje poslove, od 10. lipnja 1907. br. 13.159, **kojom se ustanovljuje pojam iz inozemstva potičućeg „šumskog bilja“ te carinski postupak s tim biljem.** U naredbi, saveznoj s provedbom autonomnog carinskog tarifa i k njoj izdanim tumačenjima manjkala je do sada definicija pojma „šumskog bilja“, koja je okolnost opetovano kod pograničnih carinskih ureda dala povoda pomutnjam u takovim slučajevima, kada se radilo o importu iz carinskog inozemstva potičućeg šumskog bilja u svrhu pošumljenja.

Da se tome izbjegne odredjuje se sporazumno s kr. ugarskim ministrom za poljodjelstvo, kr. ug. min. trgovine i kr. ug. ministrom za financije sljedeće :

Pojam iz inozemstva potičućeg „šumskog bilja“ te carinski postupak s tim biljem ustanovljuje se kako sliedi : „Šumskim biljem“ (koje je po broju 56 carinskog tarifa prosto od carine) imadu se smatrati one bjelogorične rasadnice (Laubholzsetzlinge), kojih visina ne prekoračuje 1 metar i one crnogorične presadnice (Nadelkolzsetzlinge), kojih visina ne promašuje 50 cm. i u koliko će iste upotriebiti u svrhe drvo-gojne, odnosno za pošumljenje, a ne kao uresne biljke za nasad parka ili drvoreda,

Ova okolnost imade se zasvjedočiti prije uvoza u područje zemalja svete krune ugarske, i to u kraljevini Ugarskoj sa svjedočbom izdatom po kojem kr šumarskom nadzorniku, a u kraljevinama Hrvatskoj i Slavoniji po kr. žup. oblasti, dotično u gradovima: Zagreb Osiek, Zemun i Varaždin, koji uisu utjelovljeni županijama, po gradskom poglavarstvu.

Promet i trgovina.

C. i kr. generalni konzulat u Kölnu u Njemačkoj, objelodanio je nedavna sljedeće izvješće o cijenama slavonske hrastovine na tamošnjem tržištu. Tražnja hrastovih trupaca fine strukture, liepe jednolične svjetlosivkaste boje, još je uvijek vrlo živa. Stolari to drvo ne traže zato, što bi im sada posao bio veći, već baš zato jer već i kupci sami polažu veću važnost na vrstnoću i po izbor robu, nego li na jeftinoću. S obzirom na to i stolari danas već plaćaju za hrastovu piljenu gradju takove cijene, koje svakako moraju takodjer već i na cijene drva za izradu parketa i dužica uplivati.

Fina, stara hrastovina osobite vrstnoće i jednolike teksture, traži se napose za furnire t. z. luksus mebla, a plaća se i do 250 maraka po kub. metru. Ovaj postepeni porast cijene drva stare hrastovine, upliva onda dakako u stanovitoj mjeri svakako i na cijene drvu manje kvalitete.

Drvo za parkete takodjer već i opet poskupljuje, naročito što se tiče finijih slavonskih friza, kojih cijena već od g. 1904. ovamo, u istom onom razmjeru raste, kako su u nas poskočile i obće cijene hrastovu drvu.

Još početkom godine 1904. bile su cijene najfinijim hrastovim frizima 27 mm. debelim 2.50—2.65 maraka po četvornom metru loco zapadna Njemačka, koncem veljače o. g. pako, već se nisu mogle dobiti izpod 3.70—3.75 maraka po četvornom metru.

Slični odnošaji nastali su i u pogledu cijena dužica za veću burad, napose slavanskog porietla, koje su takodjer već poskočile za kojih 30—40 postotaka.

* * *

Na Budimpeštanskom tržištu zabilježene su koncem travnja o. g. sljedeće cijene po kubičnom metru slavonske hrastovine: duga gradja po K 135—145. Trupci za rezanje furnira po K 140—155. Boulsi K 145 do 160. I. a) kusi K 110—120. Parižka roba I. a) po K 130—140. II. a) po K 105—115. Uzki frizi po K 105—110, a široki po K 110—120.

Istodobno se je magjarska hrastovina plaćala po kub. metru i to: I. a) trupci po K 60—85. Boulsi po K 115—120. Uski frizi po K 95

do 105, široki mlzi po K 105—110. Bukovi uzki frizi po K 52—56., a široki po K 55—58. Javorovi trupci I. a) po K 60—70. Jasenovi I. a) po K 60—75, a rezana roba po K 75—95

U obće su dakle po tom tržišne prilike za hrastovinu i ostale tvrde listače još uvijek vrlo povoljne tako, da se je n. pr. kod friza nadati još i njekoj povišici ciena.

* * *

Prigodom na dne 17. svibnja kod kr. šumskog ureda na Sušaku obdržane dražbe jelovih, bukovih i smrekovih stabala iz šuma kr. državnih sumarija Brlog, Krasno, Skare i Ljeskovac, sudjelovale su sljedeće tvrdke; R. L. Bačić iz Rieke, Fr. Olivieri iz Senja, J. Marušić iz Sušaka, K. Mandić iz Sinca, Rožić i drug iz Rieke, M. Mažar iz Čorkove uvale i S. Vidmar i Rogić iz Senja, Odnosno drvena gromada procijenjena na ukupno K 185.439 prodana je za K 230472 ili 25% viška.

Prigodom na 15. svibnja kod kr. kotarske oblasti u Vrbovskom obdržane dražbe stabala iz šuma z. z. Ravnagora, polučena je kupovina od K 263.402 iliti 32% preko izklične ciena, dostalac je tvrdka Premrou i Ružička iz Rijeke.

* * *

Na 1. srpnja o. g. održana je u Zagrebu konstituirajuća glavna skupština dioničara „Berger dioničarskoga društva za trgovinu drva u Zagrebu“. Svrha je ovome društvu: trgovina drvom, kupovanje i prodavanje nekretnina, naročito šuma; izradba drva za upotrebu, u obće, tjeranje svih s trgovinom drva suvislih komercijalnih i industrijalnih posala kao i udioničtvovanje kod takovih posala; zatim davanje zajmova na drvenu robu i napose preuzeće i daljnje vodjenje posla tvrdke A. Berger u Zagrebu. Društvena glavnica je 2,000.000 K razdijeljenih na 10.000 dionica po 200 K, koje se mogu izdati u dielovima 1, 10 i 50 komada, a glase na donosioca.

Osnutkom ove društvene tvrdke, stojeće u savezu i sa stranim kapitalom, pokročili smo opet korak dalje na šumsko-trgovačkom polju, a pošto su tom društvu na čelu uz prokušane financijalne stručnjake i tehnički, bit će ovo poduzeće svakako od zamašne važnosti i po šumsko gospodarstvo kod nas.

Knjižtvo.

Izveštaj trgovačko-obrtničke komore u Zagrebu o narodno-gospodarstvenim prilikama svoga područja u godini 1906. Zagreb 1907.

Die Karstbewaldung im österreichisch — illirischen Küstenlande nach dem Stande mit Ende des Jahres 1906 Verfasst von Josef Pucich k. k. Landesforstinspektor, Oberforstrath in Triest. Wien 1907.

Die Karstaufforstung in Krain nach dem Stande mit Ende des Jahres 1906. Herausgegeben vom k. k. Ackerbauministerium Wien 1907.

Die Bedingungen des Waldwuchses und der Waldzucht in den Steppen des europäischen Russlands Von G. Wyssotzky in Petersburg. Wien 1907. Verlag W. Frick.

Die Holzproduktion Oesterreichs mit Berücksichtigung der Staats- und Fondsförste. Verfasst im Auftrage des k. k. Ackerbauministeriums. Innsbruck 1907.

Die Grundlagen der räumlichen Ordnung im Walde. Von Prof. Dr. C. Wagner. Verlag H. Laupp in Tübingen. Preis K 11.40.

Der Jeger als Sammler und Präparator Von E. v. Dombrovsky, Verlag P. Parye. Preis K. 2.

Pita:je koza u Lici. Narodno gospodarstvena razmatranja. Piše Srećko Mayer. Zagreb 1907.

Über Düngung im forstlichen Betriebe. Von Dr. M. Helbig Neudamm 1906. Preis K 3.60.

Über Erfahrungen im Lawinenverbau in Oesterreich. Von Vinzenz Pollak. Mit 87 Abbildungen im Texte und 1 Tafel. Wien 1906. Preis K 6.—.

Holzproduktion, Holzverkehr und Holzhandels-Gebrauche in Deutschland. Von Eugen Laris. (Neue Folge der Handelsusancen im Weltholzhandel und Verkehr). Eisenach 1907. Preis K 7.20.

Vorschule der Pflanzenphysiologie, eine experimentale Einführung in das Leben der Pflanzen Von Dr. L. Linsbauer Wien 1906. Preis K 6.80.

Die Betriebsregulirung in den preussischen Staatsforsten. Von Mihaelis, Forstmeister und Lehrer an der Forstakademie Münden Neudamm 1906. Preis K 7.20.

Wie findet man Parasiten in den Raupen des Kiefernspinners? Von D. Eckstein. Neudamm 1907. Preis K —.20.

Ausbildung und Prüfung von Privatforstbeamten in Deutschland nebst Erörterungen über Ausstellung, Besoldung, Stellenwechsel und Vermittlung. Von Max Linke. Verlag J. Neumann. Preis K 2.88.

Handbuch der Heidekultur. Von Paul Graebner Leipzig. Verlag Engelmann 1906. Preis K 10.80.

Die Härte des Holzes. Von Janka. Wien 1907. Preis K 1.20.

Gründris der Holzmesskunde. Von Dr. Karl Wimmenauer Frankfurt a./M. Verlag Sauerländer. Preis K 1.20.

Waldvertrechnung und forstliche Statik des jährlich nachhaltigen Betriebes. Von Hans Hönlinger 1906. Preis K 3.60.

Forstliche Baukunde. Von Fridrich Croy. 2. Aufl. Verlag J. Kunstner i Böhm. Leipa. 1906. Preis K 12.—.

Illustriertes Handbuch der Laubholzkunde. Von Camillo Carl Schneider. 7. Lief. Verlag G. Fischer in Jena 1907.

Naturgeschichte des Tierreiches. Unter besonderer Berücksichtigung der Teleologie, Biologie und Tierpsychologie. Steyl 1906. Preis geb. K 6.—.

Grundriss der Waldetragsregelung. Von Dr. Karl Wimmenauer Verlag Sauerländer Frankfurt a. M. 1907.

Književna objava. Gospodi, koja su od mene tražila, da im pošaljem moja litografirana predavanja iz Geodezije i Vodnoga graditeljstva, kao što i gospodi mojim bivšim slusateljima, koji bi ta predavanja želili imati, javljam, pošto je sada novo prošireno izdanje tih litografiranih predavanja dovršeno, da ih mogu dobiti.

Novo izdanje litografija nauke o gradnji cesta i željeznice izaći će koncem ovoga mjeseca.

Inžinir *V. Hlavinka*, kr. prof. šum. akademije

Različite vesti.

Natječaj za podpore za uzgoj djece šumarskih činovnika. Potaknuta ideja. od strane našeg hrv.-slav. šumar. društva već prije nekoliko godina, da se osnuje ovakova zaklada, došla je konačno ipak do svoga ostvarenja Nakon svih priprema i poteškoća, koje su se morale prebroditi, te dovoljno skupljenog kapitala za temeljnu glavnicu, izradjena je u krilu kr. zemaljske vlade, šumarskom odsjeku, osnova zakladnice pod naslovom: „Zaklada za uzgoj djece šumarskih činovnika u kralj. Hrvatskoj i Slavoniji“, koja je potvrđjena 4. svibnja 1906., te je ove godine u život stupila.

Kako se iz samog naslova zakladnice vidi, pravo na podporu iz ove zaklade imadu sva djeca šumarskih činovnika, aktivnih i umirovljenih, koji su pripadnici kralj. Hrvatske i Slavonije. (Šumarski činovnici zajedničkih ureda ne spadaju amo, pošto je za njih, kao i za sve šumarske činovnike u Ugarskoj osnovana već slična zaklada u Budimpešti) Napose je svrha zakladi, da se diele podpore djeci, dotično siročadi činovnika krajiških imovnih občina, zemaljskih šumarskih činovnika, zatim šumarskih činovnika gradskih občina i zemljištnih zajednica, koja kao redoviti učenici, dotično sušatelji polaze više djevojačke škole ili ženski licej, strukovne škole mužke ili ženske, srednja i ovim nalik učilišta (gimnazije, realne gimnazije, učiteljske, više trgovačke i nautičke

škole i t. d.), zatim visoke škole (sveučilište, više tehničke škole, rudarsku, šumarsku, gospodarsku ili veteransku akademiju i t. d.), akademiju obrazovnih umjetnosti ili glazbeni zavod u Zagrebu, vojničke uzgojne i obrazovne zavode, ako dotični pitomci ne uživaju posve bezplatno mjesto. Privatni učenici, te izvanredni slušatelji izključuju se od svakoga prava na podpore iz te zaklade.

Tečajem mjeseca kolovoza podijelit će se iz spomenute zaklade za iduću školsku godinu preko 4000 K, kako je to netom i u natječaju oglašeno. Kod podijeljivanja podpora uzima se u obzir imućveno stanje roditelja, dotično sirotčadi Prednost imaju sirotčad bez imetka, pa djeca siromašnijih roditelja, zatim onih, koji imaju više neobskrbljene djece, a kod jednakog prava, prednost oni činovnici, u čijem sjedištu nema spomenutih učilišta.

Podpora se daje u pravilu samo za jedno diete. Za dvoje, dotično troje djece, daje se podpora iznimice u osobita obzira vrijednim slučajevima i to samo onda, ako dotična obitelj ima četvero, dotično više neobskrbljene djece. Kod sirotčadi se može dati podpora i za više, pa i za svu djecu, već prema okolnostima i raspoloživim sredstvima zaklade. Za podjeljenje podpore traži se svjedočba prvoga reda sa vladanjem najmanje pohvalnim, a za početnike srednjih učilišta odpušnica osnovne škole.

Sve podpore u smislu zakladnice podijeljuju se svagda samo za jednu cilu školsku godinu, a izplaćuju se u 10 jednakih mjesečnih obroka ili u dva jednaka obroka koncem I. i II. poljeća. Onomu, koji je podporu dobio, može se redovito podijeliti i za slijedeću škol. godinu, ali uvijek samo na temelju nove molbe. Molbenice se imaju u pravilu riješiti tri nedjelje dana prije početka školske godine, predpostaviv. da školska godina počinje 1. rujna.

U molbi za podporu valja označiti stalno boravište roditelja, dotično tutora i zavod, koji učenici kane polaziti.

Molbenici valja uz ostalo priklopiti točan izkaz o imućvenom stanju, u kom se ima iztaknuti broj neobskrbljene djece, te da li diete koje već uživa kakav štipendij ili kakovu podporu iz ine koje zaklade i u kojem iznosu.

Kod sirotčadi bez oca i matere izkaz o njihovom imućvenom stanju. Nadalje se molbenici ima priklopiti krstni ili rodni list, te školske svjedočbe za prošlo školsko godište, dotično slušatelji visokih škola svjedočbe o zadnjem državnom izpitu, dotično propisne kolokvijalne svjedočbe od minuloga poljeća, doličnog škol. godišta.

Molbenice propisno biljegovane imaju se upraviti na predsjedništvo spomenute zaklade u Zagrebu, Markov

trg broj 3. (šumarski odsjek), te istomu neposredno dostaviti najkasnije do 10. kolovoza t. g. Na molbenice, koje stignu iza ovoga roka, te koje ne budu propisno obložene, ne će se kod podjeljivanja podpora obzir uzeti.

Sa zagrebačke kr. šumarske akademije. Proforski sbor šumarske akademije usvojio je, na poziv visoke kr. zemaljske vlade, na 4. srpnja o. g. predlog, glede proširenja obuke od sadanjih šest na osam semestara, a istodobno usvojena je u bitnosti i naučna osnova kr. ugarske vtsoke šumarske škole u Sčavnici. Ovo četvrtgodišnje naukovanje imalo bi već sa 1. listopadom o. g. stupiti u krepost. Što se medjutim tiče i samoga, toli nuždnoga u načelu i obečanoga definitivnoga uredjenja, odnosno stopljenja te akademije sa kr. sveučilištem, kao i pitanja namještenja naših akademičara u službe naše zajedničke državne šumske uprave, to su ova pitanja žali bože još uvijek preporna. Ostati će dakle u bitnosti i na dalje sve pri starom — pa se stoga opravdano bojati, da bi ovo produljenje naukovanja od tri na četiri godine — bez inih koncesija po slušače, moglo imati sada tu posljedicu, da će broj slušača još više pasti — nego li je to s obzirom na obće poznate prilike te škole već do sada bilo.

U predmetu definitivnog rešenja pitanja o visokoj šumarskoj školi kod nas, pozvala je kr. zemaljska vlada, odjel za poslove unutarnje, polovicom mjeseca lipnja, senat kr. sveučilišta Franje Josipa I. u Zagrebu, da nakon saslušanja učiteljskog sбора mudroslovnoga fakulteta, podnese konkretne svoje predloge, u pogledu konačnog uredjenja odošnjaja današnje šumarske akademije prema sveučilištu. U koliko smo doznali — izjavila se je većina proforskoga sбора mudroslovnoga fakulteta proti stopljenju šumarske akademije sa fakultetom — da li je već i kakova odluka senata uzsliedila neznamo.

I tako se eto našoj visokoj školi i s one strane stavljaju neprilike i protivštine — s koje smo se tomu najmanje nadati mogli.

Šumarsko društvo za Bosnu i Hercegovinu. Bosansko hercegovački šumarski činovnici žele osnovati posebno zemaljsko šumarsko društvo. Napose se o tome vode živahne razprave i u krugovima vladinim u Sarajevu. Kako bosansko-hercegovačko šumska uprava već danas broji oko 150 šumarskih činovnika i oko 500 lugara i šumskih čuvara — a uz to bi sigurno i mnogi privatni šumoposjednici kao i šumska poduzeća tom društvu pristupila, to imade izgleda, da bi i obstanak takovoga šumarskoga društva bio moguć, nu dakako da bi tome trebalo svakako i nješto više snosljivosti — izmedju domaćih i stranih elemenata — koji su baš u šumarskoj struci najrazrožniji. Jedni bi trebali da se više udome — a drugi, da one tuđince koji rade za

dobro naroda i zemlje — više poštuju — jer tim bi valjda po malo možda prestala i ona rek bi uzgojena obća mržnja na strance u tim zemljama.

Nuzgredno nam je tuj još istaknuti, da je nedavna prvi bosanac g. Danilo Jovanović imenovan samostalnim nadšumarom upraviteljem šumske uprave u St. Šipošu.

† **Sebald Cihlar**. Na dne 16. srpnja. umro je u Zagrebu, nakon kratke i teške bolesti tajnik trgovačko obrtničke komore senjske Sebald Cihlar. Pokojnik bio je čovjek obsežne naobrazbe i široka pogleda, te je slovio kao izvrstan poznavalac narodno—gospodarstvenih prilika Hrvatske. Djelovao je punih trideset godina kao tajnik senjske komore savjesno i revno — napose su i brojni njegovi šumsko-trgovački izvještaji — zaslužili svu pažnju i naših krugova, pa smo ih redovito i u ovom našem listu donášali. Lahka mu zemlja!

Srpsko šumarsko udruženje, o kojemu smo jur na strani 159 o. l spomenuli, da je na dne 24 ožujka (po starom 11) obdržavalo u Kragujevcu svoj prvi sbor radi osnuća i doista je taj dan stupilo i u život. Kako u „Težaku“, čitamo zadatak tog udruženja ima da bude; da sve srpske šumare kao i prijatelje šumarske nauke i privrede, udruži na rad oko unapredjenja struke, nauke i privrede.

Da bi postiglo svoje ciljeve ono: 1) Pokreće svoj stručni tehnički list „Šumarski glasnik“. 2. držati će sastanke bar jednom godišnje u raznim mjestima kraljevine, gdje će se razpravljati razna stručna tehnička šumarska pitanja, kao i kakve mjere treba preduzeti za poboljšanje šumarskih okolnosti u zemlji, kako u pogledu sječe i eksploatacije šuma, tako i u pogledu restauracije već ogoljenih mjesta, pošumljavanja goljeti i ugušivanja vododerina i naglih bujica u ogoljenim predjelima Srbije.

3. Osnovati će svoju knjižnicu, koju će snabdjeti stručnim knjigama i listovima. 4. Osnovati će muzej koji će snabdjeti svima primjercima struke. 5. Stupiti će u sporazum sa stručnim šumarskim društvima. 6. Davati će nagrade i pohvalnice za uspješne radove u šumarskoj struci. 7. Činiti će razne stručne pokušaje i oglašivati ih preko svoga organa, 8. Činiti će ministarstvu umještne predloge u pogledu unapredjenja šumarstva i struke i davati će na zahtjev stručna mišljenja. 9) Davati će pomoći za stručna putovanja u i van zemlje. 10. Izdavati će stručne knjige i ove nagradjivati.

Na istomu sboru konstituirao se je i odbor, u koji su ušla gospoda: predsjednik Dr. Đoka St. Jovanović, okružni šumar iz Kruševca, podpredsjednik Jovan Vukovala, okružni šumar sa Avale; blagajnik Miloš Jovanović, sekretar ministarstva narodne privrede, sekretar Miloš

Čirković, okružni podšumar iz Brze Palenke; urednik glasnika Dr. Miloš Vašić, sekretar ministarstva narodne privrede; članovi upravnoga odbora: Jovan Jekić okružni šumar u Kragujevcu, Manojlo Divjak okružni šumar sa Rudnika i Vladeta D. Popović, okružni podšumar iz Pirota

Članova ima redovnih, pomažućih, utemeljača i dobrotvora

Pozdravljajući i s hrvatske strane obrazovanje toga pobratimskog udruženja mi se nadamo, da ćemo u njemu danas sutra naći iskrenog i snažnog pomagača u radu na polju hrvatsko-srpskog šumarstva u obće a napose i šumarske nauke i knjige.

Stogodišnjica državne šumarske obake u Austriji, proslavljena je po učesnicima ovogodišnjeg međunarodnog gospodarsko-šumarskog kongresa te mnogim njegovim pitomcima bivše c. i kr. visoke šumarske škole u Mariabrunnu kraj Beča, na dne 23. svibnja o. g. pohodom, sada u negdanjoj akademičkoj zgradi, nalazeće se, c. kr. šumarske pokusne postaje. Naredbom cara Franje I. od 7. travnja 1808. godine, oživotvorena bje na carskom dobru u Puckersdorfu, prvi državni šumarski zavod u Austriji, koji se je onda g. 1813. preselio u prostori je bivšeg Augustinskog samostana u Mariabrunnu, a u listopadu g. 1875. utjelovljen je sa c. kr. visokom školom za kulturu tla u Beču.

Od strane hrvatskih šumara, bivših slušača te visoke škole, prisustvovao je proslavi jedini prof. Fran Ž. Kesterčanek.

Zavod su taj svoje doba polazili naročito i mnogi Hrvati — a medju ostalima takodjer i sadanji članovi našeg društva te odlični predstavnici šumarske struke u Hrvatskoj kr. zem. kat. šumarski nadzornik Ettinger Josip, — umir. c. i k. šumarnik Magjarević Ivan, — kr. zem. šumarnik Kraus Gustav. — kr. umir. šumarski savjetnik Zikmundovsky Ferdo — kr. šumarski i vladin savjetnik Fichbach Robert — kr. šumarski savjetnik Kollar Ivan — kr. umir. držav. nadšumar Edo Würth — kr. profesor šumarske akademije Fran Kesterčanek i šumarnik brodske imov. obćine Maslek Mile.

Od ostalih na tom učilištu šumarstvo ućećih Hrvata poznati su nam, sada medjutim već pokojni: Barić Gjuro, — Benaković Antun, — Brkić Mihajlo — Čordasić Franjo — Danchelovski Adolfo — Domazetović Tomo, — Durst Milan, Durst Eduart i Durst Franjo. — Dragančić Stanislav — Trembta Franjo, — Gazda Franjo — Hotovy Gustav — Ilaušek Nikola — Kadić Franjo, — Kadleček Ivan — Kedečić Franjo — Keler Franjo — Krmpetić Josip, — Kos Karlo, — Kurz Ivan — Lang Rihard — Laudenschach Ivan, — Malin Virgil, — Matić Tomo, — Meguscher Franjo, — Mikešić Mijo, — Mlinarić Martin, — Moravec Karlo, — Morvey Josip. — Nikman Emil — Peraković Petar, — Pilipović Martin, — Raslić Mi-

hajlo, — Redange pl. Ante — Sabljak Marko, — Schielhaibel Josip — Šipek Ivan — Šimonović Franjo — Soretić Ante, — Vrbančić Mijo, — Vidović Stjepan, — Werner Josip, — Wambera Karlo i Zauner Mijo.

Za unapredjenje šumarstva u Dalmaciji, odlučeno je kako dalmatinske novine javljaju, od strane bečke vlade, da se povisi broj državnih šumskih organa u Dalmaciji, da se onda uzmognu uspješnije pošumiti dalmatinske goljeti. Imenovati će se u to ime šest novih državnih kotarskih šumskih tehničara t. j. za svaki politički kotar po jednoga. U pomoć njihovu, a napose za što bolje nadziranje još preostalih ostanaka nekadanjih šuma, pomnožati će se i broj kotarskih šumskih nadziratelja za 18, i to tako da će se već o. g. imenovati tri kotarska šumska tehničara i šest kotarskih šumskih nadziratelja, a g. 1908. opet tri tehničara i šest nadziratelja. Godine 1909. imenovat će se onda još i preostali broj kotarskih nadziratelja. Nadamo se, da će to biti domaći sinovi, a ne kojekakvi ljudi iz svih krajeva svijeta, koji niti imadu smisla ni ljubavi za divni taj naš kraj i siromašni narod, te njegove potrebe i budućnost.

Pitanje namještenja domaćih sinova kod kr. državnih šumarskih ureda u Hrvatskoj, bilo je početkom svibnja o. g. predmet razprava između nadležnih hrvatskih i magjarskih faktora, pak su „Narodne Novine“ povodom toga donjele slijedeću viest: Obzirom na tugaljivo pitanje o namještanju domaćih sinova, prema §. 46. ugarsko-hrvatske nagodbe u zajedničkim uredima i zavodima, iznešene su opravdane tegobe naročito glede šumarske i poštansko-brzozjavne službe, kano i glede namještenja častnika u hrvatskom domobranstvu, priznata je opravdanost našeg tumačenja §. 4. nagodbe, tek se glede šumarstva nije postigao sporazumak s obzirom na kvalifikaciju za službu. Ipak je sasvim vjerojatno, da će se nužni sporazumak u tom postići u doglednom vremenu, te da će se uzpostaviti ono stanje u državnom šumarstvu, koje je postojalo, dok je ono padalo pod kr. zajedničko financijalno ministarstvo u Budimpešti, dotično kr. zemalj. financijalno ravnateljstvo u Zagrebu.

S pogledom na to, kano i s pogledom na posvemašnje izjednačenje kr. šumarske akademije u Zagrebu sa kr. šumarskom akademijom u Štavnici, nastaviti će se pregovori između obje vlade“.

Pri diskuziji ovih pitanja spomenulo se je nuzgredno i premještenje kr. šumskog ureda iz Otočca na Sušak, te se je s hrvatske strane i ovome premještenju odrešito prigovaralo. Opravdanost ovih prigovora priznata je i s ugarske strane, te je i ovdje u izgledu, da će se onaj ured u Otočcu opet uzpostaviti“.

Bilježimo to liš po kroničarskoj dužnosti, izčekujući radoznalo hoće li i kada će ta obećanja postati i u istinu činom.

Ovogodišnje skupštine i izleti austrijskih šumarskih društava.

Dolnjoaustrijsko šumarsko društvo, obdržalo je svoju ovogodišnju po broju 36. glavnu skupštinu, na dne 25. lipnja u mjestu Spitz na Dunavu, u savezu sa izletom u šume istoimene občine kao i grada Beča na t. zv. Jauerlingu. Česko šumarsko društvo obdržalo je svoju ovogodišnju glavnu po broju 59. skupštinu na dne 16. srpnja u Pragu, u savezu sa izletom u šume kneza Hohenlohe u Podebradu. Kranjsko-primorsko šumarsko društvo obdržalo je svoju ovogodišnju glavnu po broju 30. skupštinu od 30. svibnja do 1. lipnja u Trstu, u savezu sa izletom u kraške nasade oko Basovice i proslavom 25. godišnjice obstanaka trstjanske komisije za pošumljenje Krasa

Magjarsko šumarsko društvo obdržavalo je svoju ovogodišnju glavnu skupštinu od 23. do 25. lipnja u Pečuhu, u savezu sa posjetom tamošnje gospodarsko šumarske izložbe — ter izleti u šume nadvojvodske gospositije u Belji — te paropile i tvornice braće baruna Guttman u Belišću — u Slavoniji.

Društvo „Jednota českých lesníků zemi koruny české“, obdržalo svoju prvu glavnu skupštinu od 19.—21. svibnja o. g. u Hohenmauthu, u savezu sa izletom u ondašnje gradske šume.

Austrijsko državno šumarsko društvo u Beču, poduzelo je na dne 4. svibnja o. g. društvani izlet u državne šume kod Ofenbacha i šume crnoga bora kod Wiener-Neustadta.

I opet nova naredba o polaganju državnih izpita za šumarsko tehničku državnu službu u Austriji. C. i kr. ministarstvo poljoprivrede u Beču, izdalo je, pod 7. svibnja o. g. te u državnom službenom glasniku br. 116 objelodanilo i opet novu naredbu o polaganju t. z. višjih šumarskih državnih izpita. Ovoj bi naredbi imala biti svrha, polučiti temeljitu praktičnu prednaobrazbu kod svih natjecatelja za mjesta drž. činovnika u šumsko tehničkoj službi u Austriji. Kao preduvjet za pripust k ovome izpitu, vriedi položenje teoretskih državnih izpita iz šumarske nauke na visokoj školi za zemljotežtvo, te najmanje trogodišnja dobrim uspjehom absolvirana praktična upotreba u šumarsko tehničkoj službi kod državne i državno zakladne šumske uprave. Po dosadanjim propisima bijaše dovoljna i dvogodišnja praktična upotreba kod državne ili i koje poučne privatne šumske uprave ili u šumarsko tehničkoj službi kod političke uprave. U pogledu onih kandidata, koji su u poučnim privatnim šumama obavljali to praktično službovanje pridržaje si ministarstvo poljoprivrede za buduće pravo odluke, da li se — odnosno u kojemu se obsegu — takovo službovanje može uračunati u tu praksu. Nova ta naredba stupila je u krepost danom proglašenja. Istodobno stavljene su van kreposti ministarske naredbe od 6. srpnja 1839. z. v. l. br. 118. i 26. srpnja 1899. z. v. l. br. 143. — a za vrieme do konca g. 1909. predvidjene su prelazne ustanove.

Uredjuje profesor F. Ž. Kesterčanek Tiskara C. Albrecht (Maravic i Dečak).

Prodaja hrastova.

Na vlastelinstvu valpovačkom prodavati će se putem pismenih ponuda u šumama:

1. Topolina, por. obč. Harkanovci, sa 194 kat. jutra
2. Vrbanov Gaj, por. obč. Ivanovci, sa 141 kat. jutrom.
3. Kormošica, por. obč. Zelčin, sa 172 kat. jutra, svi hrastovi, zatim u šumi
4. Pušić, por. občina Budimci, 2264, a u šumi
5. Subotica, por. obč. Budimci, 724 hrastovih stabala.

Spomenute šume leže u neposrednoj blizini Slavonske transverzalne željeznice (Osiek—Batrina), a hrastovi, što se prodaji izvrgavaju, prikladni su za tehničku robu svake vrsti.

Ponude imaju se najkasnije do 10. listopada 1907. u 11 sati prije podne predati ravnateljstvu vlastelinstva valpovačkog i podgoračkog u Valpovu.

Ponuda ima glasiti na paušalni iznos, t. j. u djuture. U ponudi ima nuditi očitovati, da su mu uvjeti prodaje poznati, te da je s njima sporazuman, osim toga ima ponudi svojoj priložiti jedan primjerak uvjeta prodaje, na kojem treba da napiše; „Sa gornjim uvjetima sporazuman“, te da te rieči vlastoručno potpiše.

Ponudi ima nuditi nadalje priložiti 5% od ponudjene paušalne kupovnine, i to ili u gotovom novcu ili u pupilarnu sigurnost pružajućim vrijednostnim paprima kao žaobinu.

Na omot zapečaćene ponude valja napisati rieči:

„Ponuda na hrastove, koji će se 10. listopada 1907. na vlastelinstvu valpovačkom prodavati“.

Uvjeti prodaje leže u ravnateljskoj pisarni vlastelinstva valpovačkog i podgoračkog i u vlastelinskom šumarskom uredu u Valpovu, te u uredima vlastelinskih šumarija u Budimcima i u Harkanovcima na uvid.

Reflektanti mogu u ravnateljskoj pisarni u Valpovu i prepis uvjeta prodaje dobiti.

Vlastnik si vlastelinstva valpovačkoga presv. g. grof Rudolf Norman-Ehrenfelški, pridržaje pravo, od podnešenih ponuda po slobodnoj volji prihvatiti onu, koja mu se po njegovom mišljenju i po njegovom sudu bude najbolje sviđala, a pridržaje si i pravo, da može sve ponude odbiti.

Tko spomenute šume pregledati i procieniti želi, neka se izvoli kod vlastelinskog šumskog ureda u Valpovu prijaviti.

Valpovo, 5. srpnja 1907.

Ravnateljstvo vlastelinstva valpovačkog i podgoračkog.

Broj 2799 — 1907.

Oglas dražbe stabala.

- 2730 bukovih,
64 javorovih običnih,
52 javorovih rebrastih

stabala prodavati će se na dne 17. kolovoza 1907. u 10 sati prije podne kod podpisanoga ureda putem pismenih ponuda, u ukupnoj procienbenoj vrijednosti od 14.909 kruna 55 fil.

Prodati se imajuća stabla razporedana su u 6 hrpa.

Pobliži dražbeni uvjeti mogu se svaki dan za vrijeme uredovnih sati uviditi kod podpisanoga ureda, te u pisarnah područnih šumarija Ogulin, P laški, Brinj Drežnik, Senj i Modruš, izim toga dostaviti će se na zahtjev svakom intere sentu bez platno točan izkaz prodati se imajuće količine, uz obće dražbene uvjete.

Ogulin. 16. srpnja 1907.

Šumsko-gospodarstveni ured ogulinske imovne občine.

Traži službu.

Vlast. izpitani lugar i nadlovac, 33. god. star rkt. Proviđen vrlo dobrim svjedčbama i preporukama o dosadanjem 15. g. službovanju.

Pobliže obavjesti mogu se dobiti i dobrotom putem kr. kotarskog šumskog ureda u Sv. Ivanu Zelini.

Matječaji.

1. Kod **otočke im. občine** imade se popuniti mjesto **šumarskog vježbenika**, sa 1 00 K god. pripomoći. **Molbe** sa prilozi do **5. kolovoza** šum. gosp. uredu otočke im. ob. u Otočcu

2. Kod **gradiške imovne občine** imadu se popuniti **dva mjesta šumar. vježbenika**, sa 1000 K. pripomoći i 400 K. putnog paušala. Molbe do 16 kolovoza.

3. Kod **imovne občine ogulinske** imadu se popuniti **3. event. 4. mjesta šumar. vježbenika**, sa 1000 K god. prip. Molbe sa prilozi a) krstnim listom b) Svjedočbami o svršenim šum. naucima, c) svjedočbom ponašanja, a kod otočke imovne občine i d) Svjedočbom oblasnog liječnika da je molitelj sposoban za vršenje šum. službe u planinskih predjelih.

4) Kod **vlastelinstva Gustava grofa Normana u Ehrenfelsa u Bizovcu**, u Slavoniji, prima se **konce** o. g. jedan **upravitelj šumarskoga ureda i lova**. Plaća K 2880 godišnje. — Četiri petgodisnja doplatka po 240 K. — 80 pr. met. ogrievnih drva, službeno odielo, stan u naravi kućni vrt, pašarina za 3 krave i službenu predregu.

Nakon uspješnog jednogod. službovanja stalno namještenje uz pravo na mirovinu.

Samo natjecatelji izpod 40 g. — podpuno vješti hrvatskom i njemačkom jeziku — koji su položili viši šum. državni izpit — te podpuno usavršeni u svim poslovima velikoga lova i uzgoju gnjetela — uzeti će se u obzir. Molitelji imadu molbi priložiti prepis svjedočba — koji se ne vraćaju — svoj životopis — i fotografiju. — **Rok natječaja do 15. kolovoza o. g.**

Tri štipendije za polazak šumarskih nauka.

Po 800 kruna imadu se popuniti početkom školske g. 1907/8 iz **krajiške imovne uzgojne i obrazovne zaklade**. Molbe sa prilozi **do konca mjeseca kolovoza o. g.** kr. zem. vladnom odjelu za bogoštovje i nastavu Pravo na ove štipendije imaju samo rođeni Krajišnici. (Vidi u ostalom Nar. Nov.)

Jedan štipendij po 800 K za šumarsku akademiju **brodske imovne občine**. Rok do 5. kolovoza. (Nar. Nov. od 13./7. o. g.)